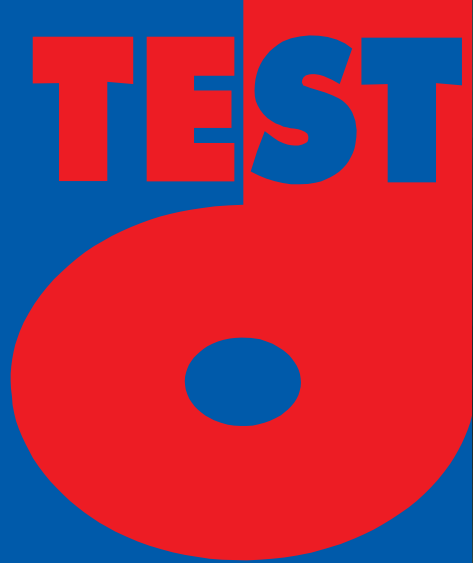

www.dtest.cz

5/2011

79 Kč

TESTY

Přímočaré pily
Multifunkční
tiskárny
Pračky
Spací pytle

Brambory
Cestovní pojištění

Všestranné pily
do vaší dílny

PRVNÍ bubnovou pračku sestrojil americký továrník Hamilton Smith roku 1858. Buben uložil svisle a klikou otáčel pracími lopatkami uvnitř. Zbývalo vyřešit dvě „maličkosti“ – nahradit ruční pohon a zajistit kontrolovaný ohřev vody. Teprve s užitím elektromotorů ve 20. letech 20. století se pračka stala opravdovým „pracím strojem“. O dvacet let později už pračky připomínaly ty současné: automaticky napouštěly vodu, ohřívaly ji, praly, máchaly, ždímalý i vypouštěly.

Jak si pračky 21. století poradí se špínou a jak dobře máchají?
Dozvíte se v našem testu.

Volala paní, podle hlasu velmi smutná, a prosila o radu. Přestěhovala se do nového bytečku, do obývacího pokoje si pořídila krásný kobereček, v ostatních místnostech ponechala hladké podlahy a nelitovala ani peníze za nový kvalitnější vysavač, aby se nemusela neustále potýkat s prachem. Jenže prach si ji našel, jak pravila, a označila i zdroj. Že se určitě jedná o ten zvenčí, protože teď bydlí blíž centra města, a že nová okna asi špatně těsní. A moc chtěla poradit značku ještě kvalitnějšího vysavače

a taky jakou čističku vzduchu si má koupit. A tak jsem se jí snažila pomoci. Znáte ten okamžik, který se však dostavuje zřídka, kdy vám na jednou bleskne myšlenka hlavou a ... už víte. Přesně to se mi při pokračujícím hovoru s onou paní stalo.

Rychle jsem se jí zeptala, zda do oken bytu svítí sluníčko. Pravila, že ano, od poledne do podvečera. I ptala jsem se, zda je v obývacím pokoji a zda už teď tam dopadají sluneční paprsky. Dopadaly. Vyzvala jsem jí, aby se prošla po svém koberečku a sledovala, co se bude dít v kuželu světla. V tu ránu se zaplnil jemňoučkými částečkami. A praktický test pokračoval dál. Svlékla si vlněný svetříček, oblékla domácí halenu, sedla si na sedačku, načechrala polštářky, přikryla se televizní dekou. Kužel se plnil a plnil, prachové částečky radostně poletovaly, ve světle se stříbřitě leskly. Test pokračoval v ložnici při naklepávání polštáře a peřiny a stlaní postele, přerovnáváním froté ručníků a utěrek... Říkala jsem jí, až bude žehlit, aby od prkna zvedla hlavu a zadívala se do světla, že teprve uvidí pořádný rej miniaturních částeček. Nakonec jsem milé paní poradila, že investovat do dalšího nového vysavače a čističky vzduchu se jí nevyplatí, protože ji toho poletujícího jemného prachu nezbaví. Neodmyslitelně totiž patří k tomu, co ke svému životu potřebujeme a bez čeho se neobejdeme.

Vyzkoušejte si to, uvidíte sami. A vždy si na poletující prach vzpomeňte, až některý výrobce bude přesvědčivě tvrdit, že jeho vysavač stoprocentně zbaví vaši domácnost prachu. Nezbaví! Jednu univerzální radu pro vás ale mám. Při vysávání a utírání prachu otevřete okna, nejlépe udělejte průvan. Proudý vzduchu vynesou jemný prach ven. Zakrátko se ale objeví znovu. Váš už víte...

U. Sochor

Děti v ohrožení?

Dětská autosedačka je bezpochyby velmi užitečný a bohublý vynález. Její používání již zachránilo mnoho dětských životů a předešlo újmám na zdraví. Od autosedaček se očekává, že dětem poskytnou co nejvyšší míru bezpečí a že jejich materiály budou zdravotně nezávadné. Letošní test jsme oproti předchozím rozšířili o hledisko chemické bezpečnosti. Zaměřili jsme se na látky, které jsou potenciálně karcinogenní nebo jinak zdravotně rizikové. Přece jenom, vystavovat děti zbytečnému riziku v zájmu jejich ochrany při autonehodách by chtěl málokdo. Test dětských autosedaček vyjde v červnovém vydání časopisu dTest.

OBSAH

TESTY

Zajíci v pytli (<i>spací pytle</i>)	str. 6
Snadno a nedokonale (<i>přímočaré píly</i>)	str. 11
Praní bez záruky (<i>automatické pračky</i>)	str. 16
Žíznivé tiskárny (<i>multifunkční tiskárny</i>)	str. 20

ZDRAVÍ

Bolesti pohybového aparátu	str. 26
----------------------------	---------

INFORMAČNÍ SERVIS

Pod slupku nevidíte	str. 28
---------------------	---------

FINANČNÍ SLUŽBY

Cestovní pojištění	str. 31
--------------------	---------

Monitor

Testy potravin, které bude časopis dTest častěji zařazovat, vyvolávají pozitivní odezvu nejen v řadách pravidelných čtenářů. Po testu tresčích jater se také test tuňáků v konzervě, který přineslo březnové vydání, ocitl ve zvýšeném zájmu médií. Během krátkého období proběhla českými on-line médii více než desítky článků na toto téma. Výsledky testu konzervovaných tuňáků a problematika jejich lovu zaujaly nejen weby zaměřené na potraviny a potravinovou výrobu jako www.vitalia.cz či www.agris.cz, ale také hlavní zpravodajské weby jako www.idnes.cz. Reportáž o nálezech testu zpracovala televize Prima a odvysílala ve svém zpravodajství, divácky pořadu Sama doma České televize vedle výsledků zkoušek nejvíce zaujaly informace týkající se ochrany delfínů při lovu tuňáků. Zpracováno na základě monitoringu médií společnosti Anopress IT.

5. vydání měsíčníku dTest připravili: Ida ROZOVÁ, Václav BENEŠ, Jan HROUDA, Martin VÁGNER (grafická úprava), PA (foto), Jiří NOVÁK (ilustrace), JUDr. Martin SOCHOR. dTest, vydavatel Občanské sdružení spotřebitelů TEST (ICO: 45770760) se sídlem Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice. Šéfredaktorka JUDr. Ida Rozová. Technické zpracování Elena Saltuariová, Revoluční 1575/2, Praha 4. Tisk: Svoboda Press, s.r.o., Praha 10-Malešice. Informace o předplatném podá a objednávky přijímá TEST, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice, tel.: 241 404 922, fax: 241 406 533, e-mail: dtest@dtest.cz. Distribuce: PNS, a.s. (ČR) a Magnet Press Slovakia (SR). Správa distribuce: STRAPER s.r.o. (straper.cz). dTest je zahrnut v monitoringu médií Anopress IT. Přetisk zapovězen. Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha čj. 3105/1994.

Na titulní straně použita ilustrační foto.
Toto vydání vychází 13. 5. 2011

MK ČR E 6876
ISSN 1210-731X

© Občanské sdružení spotřebitelů TEST, Praha

Objednávky a reklamace
časopisu dTest
www.dtest.cz
tel.: 241 404 922
fax: 241 406 533

Nástroje snadné soudní obrany

Nákup v jiné zemi Evropské unie je dnes poměrně běžnou a mnohdy výhodnou záležitostí. Může ale nastat situace, kdy jsou spotřebitelé upírána jeho práva např. při uplatňování reklamace. Evropská unie proto nabízí svým občanům dva šikovné nástroje, jak se v případě sporu se zahraničním obchodníkem svých práv domoci soudní cestou poměrně snadno a rychle.

Spotřebitel si může zpravidla vybrat, zda bude přeshraniční spor projednávat soud v jeho domovské zemi nebo v zemi obchodníka. Z důvodu nákladů a jazyka volí spotřebitelé obvykle soudy členského státu, kde mají své bydliště.

Pro sporné nároky do 2000 eur lze využít Řízení o drobných nárocích. Jde o usnadněné, finančně nenáročné a zrychlené soudní řízení obvykle na písemné bázi pomocí jednoduchých vzorových formulářů, které jsou dostupné na soudech v domovském státě spotřebitele (také na webu www.coi.cz/esc, kde jsou i vzorově vyplněné formuláře). K těmto formulářům se přiloží důkazní prostředky vážící se k případu, tedy doklad o koupi, komunikace s obchodníkem apod., a uhradí se soudní poplatek. Výsledek takového řízení by měl být znám zpravidla do 74 dnů.

Pokud má spotřebitel nesporný nárok v přeshraničním sporu, může využít také Evropský platební rozkaz (EPR), který umožňuje občanům členských států EU vymáhat snadno a rychle pohledávky v jakékoli výši. Jde opět o jednoduše vyplnitelné formulářové žaloby, samo řízení probíhá pouze korespondenčně, přičemž u nesporných pohledávek může mít žalobce v horizontu 2 až 3 měsíců v ruce rozhodnutí bez dalšího vykonatelné ve všech státech EU mimo Dánsko. Formuláře žalob, včetně vzorově vyplněných, jsou k dispozici na www.coi.cz/esc spolu s dalšími informacemi. Pokud pohledávku žalovaný považuje za spornou, musí proti platebnímu rozkazu podat do 30 dnů odpor a soud poté rozhoduje v běžném řízení.

Před samotným soudním řešením sporu lze zvážit i mimosoudní smírné cesty. V přeshraničních sporech s prodejci zboží a služeb v rámci EU, Norska a Islandu může zdarma pomoci Evropské spotřebitelské centrum, nebo lze levně využít systému mimosoudního řešení spotřebitelských sporů (ADR).

Evropské spotřebitelské centrum (ESC) poskytuje spotřebitelům informace o jejich právech na jednotném evropském trhu. Právníci ESC bezplatně pomáhají spotřebitelům řešit jejich problémy s obchodníky z jiných zemí EU, Norska či Islandu. Více na www.coi.cz/esc.

Kontakty na ESC pro ČR
adresa:
Štěpánská 15, 120 00 Praha 2
e-mail: esc@coi.cz
telefon: 296 366 155

Vzorové dopisy nejenom ke spotřebitelskému úvěru

Počínaje 1. lednem 2011 vstoupil v účinnost nový zákon o spotřebitelském úvěru. Zákon č. 145/2010 Sb. přináší řadu významných novinek, které posilují postavení spotřebitele. A právě tyto změny si vyžádaly rozšíření naší úspěšné elektronické publikace „85 vzorů pro řešení spotřebitelských problémů“ o dalších sedm vzorů a aktualizaci dvou stávajících, které postihují všechny v praxi myslitelné situace spojené se spotřebitelským úvěrem.

Významnou novinkou nové právní úpravy oproti té dřívější je možnost odstoupit od jakékoli smlouvy o spotřebitelském úvěru do 14 dnů od jejího uzavření bez jakýchkoli sankcí, pouze s povinností vrátit jistinu a zaplatit úrok za onu krátkou dobu, kdy byl úvěr čerpán.

Vzor pro odstoupení od smlouvy o spotřebitelském úvěru najdete předplatitelé po svém přihlášení na www.dtest.cz. Nepředplatitelé si mohou buď vybraný vzor zaplatit přes SMS, nebo zvolit možnost měsíčního placeného přístupu nejenom ke vzorům, nýbrž ke všem na webu publikovaným výsledkům testů výrobků.

Oproti dřívější úpravě jsou nyní jasně stanovena pravidla pro předčasné splacení celého spotřebitelského úvěru či jen jeho části. Věřitel má v takovém případě nárok na úhradu nutných a objektivně odůvodněných nákladů, které však nesmí převyšovat více jak 1 % z předčasné splacené části úvěru (pokud je úvěr na dobu delší než 1 rok; pokud je kratší, tak 0,5 %).

Oznámení o předčasném splacení spotřebitelského úvěru naleznete mezi našimi vzory. Pro jistotu jsme připojili i vzor podnětu dozorovému orgánu, pokud by po vás věřitel požadoval náklady v nezákonné výši. K aktualizaci došlo u vzorů, které se týkají předčasného splacení a případného následného podnětu dozorovému orgánu u úvěrů, které byly uzavřeny před 1. lednem 2011.

Výběr správného vzoru a další záležitosti spojené (nejen) se spotřebitelským úvěrem můžete konzultovat na poradenské lince časopisu dTest, telefonní číslo 299 149 009, která funguje ve všední dny mezi 9. a 17. hodinou.

V návaznosti na naše varování v dubnovém vydání časopisu dTest týkající se předváděcích akcí „Jak nespádnout do pastí“, které se setkalo se silným ohlasem, jsme vybrali dva vzory související právě s tímto prodejem a s ním zpravidla spojenými úvěry.

V případě, že se rozhodnete od obou smluv odstoupit, jistě uvidíte vzory odstoupení a následně nutné oznámení věřiteli, které nabízíme ke stažení zdarma na www.dtest.cz/uvery.

Kupujete vzduch?

Pokud jste nedobrovolně vedle samotného výrobku zaplatili i za přibalené vzdušné „nic“, nenechte si to pro sebe. Podělte se o svou zkušenost, kterou budeme publikovat na stránkách časopisu dTest. Napište nám název výrobku, jeho výrobce či dovozce, cenu, počet kusů, resp. množství v balení. Dokumentační fotografie jsou vítané, nejsou však nezbytné.

E-mailová adresa vzduch@dtest.cz je cestou k upozornění na nešvar, který by si spotřebitelé neměli nechat líbit.

Jak poznat méně kvalitní model v obchodě?
Stojíte-li přímo před televizorem, rozdíl v kvalitě obrazu obou variant nepoznáte. I horší model (vyrobený ve Španělsku) zapůsobí dobrým obrazem s živými barvami, temně černou a zářivě bílou. Začnete-li se dívat na obrazovku ze strany, kontrast méně kvalitního modelu se bude velmi rychle snižovat. Černé oblasti se změní v tmavě šedé, bílé se stanou světle šedými. Barvy vyblednou a celý obraz ztratí ostrost, jako byste se dívali skrze závoj. U původně testovaného modelu (vyrobeného na Slovensku) k tomuto efektu dochází až při mnohem větších úhlech.

Stejná, ale horší televize

Také byste řekli, že výrobky prodávané pod stejným označením budou vždy stejně kvalitní? Bohužel musíme konstatovat, že v případě televizoru Sony KDL-32EX500 to platit nemusí. Jen několik měsíců po jeho otestování jsme narazili na vzorek, který nabízí oproti dříve testovanému modelu horší obraz. Jak je něco takového možné?

V mezinárodním testu televizorů, kterého se účastníme společně s dalšími významnými spotřebitelskými organizacemi, získal model Sony KDL-32EX500 hodnocení »dobře« – a to zejména díky výborné kvalitě obrazu z jakéhokoliv zdroje (SCART, HDMI, DVB-T). Přes tyto vynikající výsledky si mnoho zákazníků na kvalitu televizoru stěžovalo. Během posledních týdnů přišly zprávy od spotřebitelů ve Francii, kteří nebyli spokojeni právě s kvalitou obrazu zmíněné televize.

Takový počet ohlasů jdoucí proti výsledkům našich testů není obvyklý, a tak jsme přirozeně chtěli přijít problému na kloub. Francouzští kolegové proto koupili nový vzorek televizoru a ten jsme v laboratoři podrobili novým testům.

K našemu překvapení jsme také zaznamenali jasně viditelné a měřitelné rozdíly. Kvalita obrazu obou vzorků je srovnatelná, ale jen pokud je displej sledován z přímého úhlu. Jakmile se divák z přímého úhlu odchýlí a sleduje obrazovku i jen trochu z boku, kvalita obrazu se skutečně výrazně snižuje. U prvního vzorku jsme naměřili pokles kontrastu o 50 % při pozorovacím úhlu 46 °; ke stejnému útlumu však u druhého vzorku dochází již při úhlu 19 °! Kontrastní poměr při sledování z úhlu 50 ° poklesl oproti 360 u původního modelu na 85 u francouzského vzorku. To jsou poměrně významné nedostatky, které by vedly ke snížení hodnocení, pokud by se projevíly v původním testu.

Po rozebrání televizorů se potvrdilo podezření, že každý vzorek je osazen jiným obrazovým panelem s odlišnými specifikacemi. Původní model, vyrobený na Slovensku, je vybaven panelem Samsung, zatímco televizor koupený ve Francii byl smontován ve Španělsku a používá méně kvalitní panel Optonics. Skutečnost, že výrobci odebírají jednotlivé komponenty od různých dodavatelů, je nicméně poměrně běžnou praxí. Sony i ostatní výrobci tvrdí, že na výslednou kvalitu produktů to nemá žádný vliv. V případě televizoru Sony KDL-32EX500 se však ukázalo, že to nemusí být pravda. Těžko se věří tomu, že by lidé v Sony nebyli obeznámeni s odlišnými technickými specifikacemi obou displejů.

Přestože jsme zaznamenali negativní ohlasy zatím pouze z jedné země, nelze vyloučit možnost, že méně kvalitní varianta televizoru se objevila či objeví i v obchodech jiných států. Doposud se nepodařilo získat oficiální reakci, Sony na naše otázky odpovídá mlčením. Není tak ani jisté, že modely s panelem Optonics vycházejí výlučně z továrny ve Španělsku. Také jsme se ptali na řešení pro zákazníky, kteří si méně kvalitní variantu televizoru Sony KDL-32EX500 pořídili; ani na tuto otázku jsme nedostali žádnou odpověď. Situaci nadále sledujeme na mezinárodní úrovni a o dalším vývoji situace budeme informovat, jakmile zjistíme jakýkoliv posun. ■

Čisticí prášek Clean Maximo

Přítelkyně mě poslala na nákup, měl jsem napsaný seznam a nakupuji jednu položku za druhou. Na konci nákupu vše vyloží na pás, zaplatím a jedu domů. Doma nákup vybaluji a zadívám se na stůl a sleduji čisticí prášek. Divím se, co jsem to koupil. Říkám si: Buď už to někdo v obchodě použil a vrátil zpět do regálu a já blbec jsem si to koupil, nebo je to opravdu zbytečně dvakrát tak větší plastová nádoba? Po převážení, že to je opravdu jedno kilo, jsem koupil dobře. Ale nač ten přebytečný plast?

Aleš Pátek

Název výrobku: Clean Maximo – Cleaning Powder Lemon Fresh, čisticí prášek

Balení: 1000 g
Cena: 15,90 Kč
Výrobce: Przedsiębiorstwo Produkcyjno Usługowo Handlowe Polin Sp., Polsko
Prodávající: Kaufland

Radiožurnál
ČESKÝ ROZHLAS 1
Naše testy na Radiožurnálu
KAŽDÝ ČTVRTEK po 14 hodině

Na trhu je nepřehledné množství spacích pytlů. Vyznat se v nabídce a koupit si spacák, který je vhodný pro zamýšlený účel, může být pořádným oříškem. Test ukázal, že někteří výrobci si se správným označením spacáků hlavu nelámou. Některé výrobky jsou také krajně nekomfortní a budete se v nich cítit jako v igelitovém pytli.

Letní sezona začíná a možná si lámete hlavu nad tím, zda nenahradit svůj starý spací pytel novým. Abyste věděli, otestovali jsme pro vás sedmáct spacáků. Vybrali jsme ty v současné době nejoblíbenější, tedy syntetické spací pytle typu „mumie“ určené pro letní kempování – spaní pod stanem. Na to, jak poznat spací pytel, který je vhodný právě pro tento účel, se podíváme níže.

Jak je na první pohled patrné z výsledků, rozdíly v kvalitě jsou poměrně výrazné. Nejlepší spacáky mají vše, co od kvalitního výrobku očekáváme. Jsou dostatečně teplé, prodyšné, zároveň lehké a snadno sbalitelné. Dosažení optimální kombinace těchto vlastností není jednoduché. Je to vidět na »uspokojivé« hodnocených modelech, které jsou zpravidla chladnější nebo naopak teplejší, než by měly být, jejich materiál je hůře prodyšný, takže se v nich pravděpodobně nepříjemně zpotíte, jsou při sbalení poměrně objemné a navíc se hůře balí. Tato kombinace dokáže znepříjemnit nejen letní noc pod stanem, ale také ranní balení a vůbec cestování s takovým spacím pytle.

Vybrat si v prodejně ten správný spacák by mělo být jednoduché. Kdyby vám

Zajíci v pytli

ovšem výrobci neházeli klacky pod nohy. Na co se při výběru soustředit? Na první pohled je to jednoduché...

Dvěma základními kritérii jsou teplota, do níž je spací pytel určen, a jeho velikost. To je jasné každému. V příliš teplém spacáku bude v létě vedro, v příliš studeném zima. Velikost by měla odpovídat postavě, především v případě mumií, které se zapínají nejen přes tělo, ale mají i kapuci přes hlavu.

A na druhý pohled...

Mrznete rádi?

Určení správné teploty je největším nešvarem, který často znemožňuje smysluplný výběr spacáku. Výrobci i spotřebitelé si bohužel zvykli rozpoznávat teplotní určení spacích pytlů podle nejnižší, extrémní teploty, která je na nich uvedena. To je ovšem zcela nepraktické a nevhodné. Pro výrobce je možná výhodné tvrdit, že jeho spacák je „až do mínus osmnácti“, spotřebitel ale taková informace neřekne vůbec nic o tom, jak pohodlné se s takovým spacákem bude cítit v reálných podmínkách, tedy v létě pod stanem, kdy lze nejnižší teploty očekávat okolo 5 °C.

Pro informaci o tom, jak se budete se spacákem cítit v běžných podmínkách, slouží takzvaná komfortní teplota; můžete ji nalézt na spacácích pod označením Tcomf. Ta je přesně definovaná normou jako spodní hranice teploty, při níž se běžný uživatel (definovaný jako „standardní“ žena) cítí v uvolněné poloze v tepelné rovnováze, tzn. není mu zima. Dále je definovaná teplota limitní, která představuje teplotu, při níž se schoulený „standardní“

■ DOBRÁ RADA

Spací pytel, který je dostatečně teplý, prodyšný, lehký, snadno se balí a sbalený má malé rozměry, existuje. Model **McKinley X-Treme Light 1100** (velmi dobře, 1980 Kč) splňuje všechna tato kritéria a právem získal nejlepší hodnocení. Značku McKinley naleznete v síti sportovních obchodů Intersport. Celkově nejmenším spacákem ve sbaleném stavu je **Mountain Hardware Lamina 35 Regular** (dobře, 3690 Kč). I ten, i když se hůře balí a nemá správně označenou délku, uspokojí potřeby těch, kdo chtějí lehký a pohodlný spací pytel. Velmi lehký a komfortní je také **Prima Bike XP** (dobře, 2150 Kč). Jeho komfortní teplota je 8 °C, což z něj činí výrobek především na teplé léto. Vyniká i příznivou cenou. Poměrem cena / výkon zaujme i další z testovaných, **Jurek Travel DV L** (dobře, 920 Kč).

muž cítí v tepelné pohodě. Extrémní teplota je pak definovaná jako hranice vzniku podchlazení, tedy jako teplota, při níž již začnete mrznout. To, jak je zjevné, nemá co do činění nic s tepelnou rovnováhou.

Ve skutečnosti je to tak, že spacák deklarovaný podle výrobce (extrémní teplota) do „mínus osmnácti“ je určený třeba do 3 stupňů nad nulou (komfortní teplota). Při teplotě pod 3 °C již hrozí, že vám ve spacáku začne být zima. Je nasnadě, že výrobce raději prezentuje velmi nízké teploty, spacák „do plus tří“ by nikoho zřejmě příliš neoslňoval.

Je třeba upozornit i na to, že podle extrémní teploty se komfortní teplota odhaduje velmi těžko. Sice obecně platí, že

čím nižší extrémní teplota, tím nižší bude i teplota komfortní, ale konkrétní poměr těchto teplot je daný u každého spacáku jinak a lze jej zjistit pouze měřením. Proto je extrémní teplota naprosto nevhodným a zavádějícím údajem pro výběr spacáku a v obchodě ji můžete s klidem ignorovat. Vždy se ptejte na komfortní teplotu!

Dlouhý, ale krátký

Podobný zmatek jako u teplotního určení panuje u velikostí. V ideálním případě (pokud se na spacáku neuvádí pouze nicneříkající: standardní, velký, XL) naleznete maximální výšku postavy, pro niž je spacák určený. To je údaj, kterému řečí norem odpovídá takzvaná vnitřní délka spacího pytle a někdy se také tak označuje. Vnitřní délka se sice měří přibližně od paty po ramena, abyste se však ve spacáku mohli pohodlně pohybovat, měla by odpovídat výšce vaší postavy.

Velikost odpovídající přibližně vnitřní délce spacáků naleznete jen na několika málo výrobcích, jako je například Penguin Savana nebo Marmot Wave II, u ostatních je uváděná délka zpravidla výrazně vyšší. V nejhorším případě na spacáku naleznete údaj o jeho celkové délce. To je podobně nesmyslný údaj jako výše zmíněná extrémní teplota.

Strih každého spacího pytle se liší, každý má jinou kapuci nebo jinak řešenou spodní část a rozdíl mezi celkovou a vnitřní délkou může být až 40 centimetrů. A tak se v extrémních případech můžete setkat se spacáky, které jsou na první pohled vhodné pro velikány, ovšem ve skutečnosti se do nich vejdou pouze osoby středního vzrůstu. Takovým případem je například spacák Rock Empire Cyklotour s udávanou celkovou délkou 205 centimetrů, ale který je vhodný pro osoby vysoké pouze 165, maximálně 170 cm. Jak to při nákupu poznat, když to na spacáku není uvedeno, výrobce neprozrazuje. Když jste menší a koupíte si větší spacák, až na snížené pohodlí to problémem není, v opačném případě máte smůlu.

Pokud si koupíte takto označený spacák, který je ovšem ve skutečnosti malý, doporučujeme požadovat u prodejce výměnu za větší s poukazem na rozpor s kupní smlouvou (na výrobku jsou uvedeny zavádějící údaje o skutečné velikosti). U dekových spacáků, které nemají kapuci, je to samozřejmě o poznání jednodušší – celková délka je přibližně totožná s vnitřní délkou.

Jako v bavlnce, nebo v sauně?

Když si na základě výše uvedeného (teplota, velikost) vyberete spací pytel, nastal čas zabývat se kvalitou materiálů, zpracováním, snadností balení a dalšími nikoliv nepodstatnými aspekty.

Teplý komfort spacáku je samozřejmě daný tím, zda vás při určených teplotách

dostatečně zahřeje, respektive zaizoluje. Bohužel to není případ všech výrobků. Ten horší, tedy když je spacák „studenější“, než má být, představují modely Deuter Travel Lite a Penguin Savana. Jejich deklarovaná komfortní teplota jsou 3, resp. 2 °C, ve skutečnosti je to ovšem 5,7, resp. 5,9 °C. Při teplotách pod 5 °C vám v takových pytlech již bude zima. U většiny ostatních spacích pytlů skutečná komfortní teplota více či méně odpovídá té deklarované a bývá spíše nižší. To znamená, že vám v nich bude lehce tepleji, což se dá vždy vyřešit rozepnutím.

Shodou okolností patří zmíněné spacáky Deuter a Penguin mezi méně pohodlné i z hlediska druhého kritéria – propustnosti vodních par. To znamená, že jejich materiály dostatečně „nedýchají“, budete se v nich potit. Ke spacím pytlům připomínající spíše neprodyšné sáčky se řadí ještě Marmot Wave II, jen o trochu lepší jsou v tomto ohledu modely Rock Empire Cyklotour a Warmpeace Sirius. Neprodyšnost spacáků je zpravidla způsobena jejich nevhodným vnitřním nebo vnějším povrchem, samotná izolační vrstva na ni nemívá vliv.

Teplé a lehké?

Hmotnost spacáku a jeho objem svědčí o sofistikovanosti použitých materiálů. Ideální jsou samozřejmě lehké a prodyšné materiály, které se dají snadno zmačknout. Hmotnost testovaných výrobků se (i při velmi podobném teplotním určení) výrazně liší, stejně jako jejich velikost po sbalení. Husky Mantilla, Warmpeace Sirius a Mammut Kompakt patří k těm, které v batohu zabírají příliš mnoho cenného místa, navíc se všechny tři pěkně pronesou.

Neplatí ani to, co se snadno nabízí – čím větší obal, tím lépe se do něj spacák nacpe. McKinley X-Treme Light 1100 nebo Millet Baikal 1000 patří k těm, které nejenže nabízí velmi malé rozměry po zabalení, ale do malých obalů se i dobře soukají. Naopak s některými velkými obaly (Husky, Mammut) se při balení hůře pracuje.

Jediný z testovaných výrobků, Mountain Hardware Lamina 35 Regular, je dodáván i se skladovacím obalem. Spacák napašovaný do malého transportního obalu trpí a pokaždé, když jej skladujete doma delší dobu (mimo sezónu), měli byste jej z transportního obalu vyjmout. Zmíněný pytel má navíc oproti ostatním výrazně menší transportní obal. Když přetrpíte jeho poněkud náročnější měštění do mini-obalu, odmění se vám velikostí, která pohodlně zmizí v menším batůžku.

Spacák hoří!

Celkové zpracování spacích pytlů (kvalita

Zkoušky hořlavosti zahrnovaly přiložení malého zdroje plamene na materiál spacáku a také zkoušku hořící cigaretou.

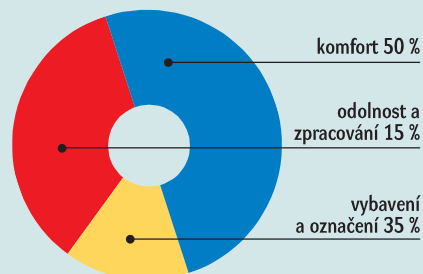
Měřicí figurína pro zkoušení teplotních charakteristik spacáků.

Jak testujeme

podrobný postup testu spacích pytlů naleznete na www.dtest.cz/spacaky

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení spacích pytlů

Pokračování na str. 10

Spací pytel po rozbalení a před opětovným sbalením po spaní vždycky nechte přibližně dvacet minut vydýchat a vyvětrat. Velmi tím prospějete jeho vláknům a prodloužíte jeho životnost. Při balení pytel nikdy neskládejte, nejméně bude trpět sbalený náhodným nacpáním do obalu. Po sezoně jej skladujte mimo transportní obal.

SPACÍ PYTLE

komfortní teplota 3–7 °C

	Intersport/ McKinley X-Treme Light 1100	Mountain Hardware Lamina 35 Regular	Prima Bike XP	Millet Baikal 1000	Coleman Latitude X830 L	Nordisk Nunaat LP	Jurek Travel DV L
Průměrná cena (Kč)	1980	3690	2150	1660	1810	2210	920
CELKOVÉ HODNOCENÍ	VELMI DOBŘE (1,2)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)
KOMFORT	velmi dobře (0,9)	dobře (1,6)	velmi dobře (1,5)	dobře (2,4)	dobře (1,6)	dobře (2,4)	dobře (1,9)
Tepelný komfort	●	○	○	○	○	○	○
Propustnost vodních par	●	●	●	●	●	○	●
ODOLNOST A ZPRACOVÁNÍ	dobře (1,7)	velmi dobře (1,1)	dobře (2,3)	dobře (1,7)	uspokojivě (2,9)	dobře (1,7)	uspokojivě (2,9)
Stálobarevnost v otěru	○	○	○	○	○	○	○
Hořlavost	○	○	○	○	○	○	○
Zpracování	●	●	●	●	○	●	○
VYBAVENÍ A OZNAČENÍ	velmi dobře (1,4)	dobře (2,5)	dobře (2,4)	dobře (1,6)	dobře (2,2)	dobře (1,9)	dobře (2,2)
Deklarace teplotního určení	●	●	○	●	●	●	○
Hmotnost	●	●	●	●	○	○	○
Dodržení deklarované hmotnosti	○	○	○	○	●	●	●
Velikost	○	⊗	○	○	⊗	○	○
Velikost: deklarovaná / skutečná (cm) ¹⁾	195 / 185	198 / 170	195 / 175	185 / 175	225 / 195	200 / 190	185 / 175
Snadnost balení	●	⊗	○	●	○	○	○
Objem sbaleného spacáku	●	●	●	●	○	○	○
Pokyny k údržbě / značení materiálů	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ⊗	● / ●
DEKLARACE²⁾							
Komfortní teplota: deklarovaná / změřená (°C)	6 / 5,5	5 / 3,4	8 / 8,2	7 / 3,7	5 / 3,4	6 / 3,2	7 / 4,6
Limitní teplota (°C)	1	0	-2	3	0	1	2
Extrémní teplota (°C)	-14	-16	-7	-12	-14	-14	-13
Maximální teplota (°C)	□	□	25	□	□	□	□
Hmotnost vč. obalu (g)	1140	1190	1120	1140	1476	1440	1668

							komfortní teplota 0–2 °C		
Hannah Fall	Warmpeace Sirius	Mountain Equipment Starlight 1	Rock Empire Cyklotour	Husky Mantilla	Deuter Travel Lite 300	Marmot Wave II Regular	Mammut Kompakt 3-season	Jysk Mars Open Air	Pinguin Savana
1700	1800	2650	1760	1370	1990	2430	3920	1000	1030
DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (3,0)	USPOKOJIVĚ (3,1)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (3,3)
velmi dobře (1,3)	uspokojivě (2,6)	dobře (1,9)	dobře (2,2)	dobře (2,0)	dostatečně (3,8)	dostatečně (4,5)	dobře (1,8)	dobře (1,6)	dostatečně (3,9)
●	●	●	●	●	○	⊖	●	●	○
●	⊖	●	⊖	○	⊗	⊗	●	●	⊗
uspokojivě (2,9)	velmi dobře (1,1)	dostatečně (3,6)	dobře (2,3)	uspokojivě (3,5)	dobře (2,3)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (2,3)	uspokojivě (3,5)
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
⊖	●	⊖	⊖	●	●	●	●	⊖	●
●	●	○	●	⊖	●	●	●	●	⊖
uspokojivě (3,1)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,6)	dostatečně (3,6)	dobře (2,2)	velmi dobře (1,5)	uspokojivě (2,6)	dostatečně (3,9)	dobře (2,3)
●	●	●	●	⊖	●	●	●	●	●
⊖	○	●	●	○	●	○	⊖	⊗	●
⊗ ³⁾	●	○	⊖	●	●	●	⊗	⊖	●
○	○	⊗	⊗	⊗	⊗	●	●	⊗	●
195 / 180	180 / 165	std / 180	205 / 165	220 / 175	205 / 175	183 / 185	195 / 185	225 / 185	185 / 180
○	●	●	●	○	○	●	○	●	●
⊗	⊖	●	●	⊖	●	○	⊖	⊗	●
● / ●	● / ●	● / ●	● / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ⊗	● / ⊗
3 / 2,6	4 / 2,4	7 / 5,1	4 / 2,9	5 / 4,2	3 / 5,7	5,2 / -0,3	1 / -0,5	1 / 2,2	2 / 5,9
-2	-1	3	-2	0	-3	0,2	-5	-5	0
-18	-17	-11	-18	-5	-19	-15,3	-22	-17	-7
13	13	□	□	□	□	□	21	10	□
1910	1645	1385	1419	1775	1357	1720	1825	2155 ⁴⁾	1489

¹⁾ Vnitřní délka spacáku; udává přibližnou max. výšku postavy.

²⁾ teplotní charakteristiky podle ČSN EN 13537

³⁾ Podle vyjádření výrobce se chybné označení hmotnosti týká pouze malého množství výrobků.

⁴⁾ vč. dodávaného polštářku

Jak vybrat a s úspěchem používat spacák

- Zapomeňte na extrémní teplotu. Vždy chtějte znát komfortní teplotu, která prozradí, při jaké nejnižší teplotě vám ve spacáku bude ještě teplo.
- Chtějte znát vnitřní délku spacáku. Ta by měla odpovídat výšce uživatele. Údaj o celkové délce vám neprozradí, na jak velkou postavu je spacák šitý. I dvoumetrový spacák může být šitý na postavu 170 cm.
- Rozdělení spacáků na jedno, dvoj či tři sezonní není dobrým vodítkem. Představa, že existuje spacák, v němž bude stejně příjemně v létě i v sychravém podzimu je iluzorní. Jako u každého výrobku „více v jednom“ budou jeho výkony kompromisní ve všech oblastech. Používáte-li spacák ve více ročních obdobích, kupte si jeden teplejší a jeden studenější.
- Pod spacák patří karimatka, do spacáku oblečení a ponožky; nejlépe souprava s dlouhými nohavicemi a rukávy.
- Spacák nechte vždy dostatečně vyvětrat, zejména před jeho použitím (vlákna dostanou čas se „probrat“) a po spaní před sbalením.
- Při balení do transportního obalu spacák neskládejte, pěchujte jej tak, jak vám přijde pod ruku. Tím nejlépe zamezíte poškození vláken izolačních vrstev.
- Po sezóně spacák vyperte podle instrukcí a nechte jej buď ve skladovacím, nebo jiném větším prodyšném obalu. Nenechávejte spacák v transportním obalu, kompresí trpí jeho vlákna a ztrácí své izolační schopnosti.

Pokračování ze str. 7

střihu, švů, zipů, lég, kapes) a kvalita použitých materiálů (odolnost vůči oděru za sucha a vlhka) se poměrně liší. Na to, zda je výrobce „český“ nebo „čínský“, nedejte. Někteří výrobci sice spacáky skutečně šijí v České republice, všechny materiály pocházejí ale tak jako tak z Číny, a test ukázal, že čínské šičky nejsou o nic méně šikovné než ty české. To je realita globálního kapitalismu.

Mimo zpracování a stálobarevnosti vůči otěru jsme se zaměřili i na hořlavost použitých materiálů. Situace, kdy na syntetický povrch spacáku spadne uhlík z ohně nebo žhavá cigareta, není zdaleka ojedinělá. Není překvapivé, že se materiál spacáku začne tavit. Bylo tomu tak u všech modelů; oheň vždy způsobil protavení poměrně velké díry, byť našťastí jen zřídka došlo k protavení skrz naskrz.

Co je horší, některé spacáky (mají za hořlavost hodnocení »dostatečně«) zahořely malým plamenem, který se po nějakou dobu zvládl „živit“ syntetickými materiály. To je potenciálně nebezpečná situace a s těmito výrobky byste měli být obzvláště opatrní nejenom při ležení u ohně. ■

FEJETON

Srostlý s pytlím

N ikdo se s ním nikdy neznal důvěrněji než já, vlastně jsme spolu byli prakticky srostlí. Od útlého dětství jsem neměl lepšího kamaráda. Jedna duše, jedno tělo! Víc teda tělo. Pokud ještě nevíte, o kom je řeč, mluvím o spacím pytlí.

Už několikrát jsem se zmínil o tom, že jsme byli chudá rodina, a nechci se s tím znovu vyťahovat, ale prostě to tak bylo. Následkem tohoto faktu jsme (mimo jiné) my, děti, spali v pytlích. Od brambor. Ovšem, pozor! Byly to zachovalé, čistě vyprané pytle s elegantně vystřiženými otvory pro ručičky a nožičky a s tkaničkou zapošítou v horním lemu, aby se daly stáhnout kolem krčku. Jinak by na nás táhlo.

Jo, mívali jsme nějaké peřiny, děda s babičkou nám o nich často vyprávěli. Ale podle nich nám je za války ukradli partyzáni. Táta zase tvrdil, že jsme je partyzánům darovali dobrovolně, aby jim v zemlance bylo pěkně teploučko – a dostal za to později vyznamenání Zasloužilý bojovník proti fašismu II. stupně. Buď jak buď, partyzáni nám je po válce nevrátili, a tak jsme museli být rádi, že dědečkův bratr byl kulak a vykořisťoval bezzemky při pěstování brambor. Když mu to zatrhli, zbyla spousta pytlů.

Spalo se v nich fakticky dobře, jen trošku škrábaly, ale pak si zvykly a my taky. Byly příjemně prodyšné a člověk se v nich ani v parném létě nezpotil.

V zimě... no v zimě jsme samozřejmě měli spací pytle dvojité a futrované. Brácha si mezi dvě vrstvy cpal suché listy, já, poněvadž jsem byl nejstarší, jsem si mohl celý rok škudlit Rudé právo. Skrz něj se neprokousal ani děda mráz.

Ségra, ta přičinlivá šprtina a miláček všech, lezla celé léto po kolenou mezi husami a slepicemi, cizími pochopitelně, a sbírala peřička. Ani do lesa nebyla líná jít, v čase, kdy línaly straky. Takže ona pak v zimě měla normální péřák! Ještě v šestadvaceti, kdy už nebyla šprtina a miláček všech, s ním jezdila na čundr do Brd, k nelibosti rodiny a vesnické organizace ČSM.

I já se s ním loučil nerad. Žena mi po sedmiletém manželství konečně přestala podstrkovat peřinu a k Vánocům mi koupila fungl nový spacák s dutým vláknem. Katastrofa! Přátelé, zkoušeli jste někdy srůst s dutým vláknem?!

Nýčko, jak se říkávalo u nás na vsi, už jsem se smířil. Jsou spací pytle, které si pomalu nactepete do kapsy a můžete v nich spát i při dvaceti stupních pod nulou v závěji technického sněhu. Mám jich doma asi šestnáct, ale s žádným z nich jsem nenavázal bližší vztah.

Natož, abych v něm přišel o panictví jako tenkrát v tom jutovém!

● Zdeněk Rosenbaum

Snadno a nedokonale

Přímočaré neboli kmitací pily patří k nejvšestrannějšímu a nejužitečnějšímu elektrickému nářadí pro kutily všeho druhu. Vyzkoušeli jsme 10 modelů, z toho osm v provedení s běžným napájením ze zásuvky a dva akumulátorové modely. Ty se však příliš neosvědčily. Jak si pily vedly v praktických zkouškách? Dozvíte se v našem testu.

Navzdory svému názvu nejsou přímočaré pily vhodné jen pro přímé řezy, k jejich přednostem patří možnost řezat téměř libovolné křivky či uzavřené řezy. Přímočaré pily jsou zkrátka nejvšestrannějším nástupcem klasické pily a základním elektrickým nářadím pro většinu kutilů. Poradí si mimo jiné se dřevem, plechem, plastem, podlahovými krytinami či dlaždicemi, za předpokladu, že zvolíte odpovídající pilový plátek a nastavíte správnou rychlost neboli frekvenci kmitů. Většina modelů umožňuje plynulé nastavení rychlosti, model Black & Decker KS

800 SK nabízí sedm přednastavených rychlostních voleb.

Vedle motoru je hlavní částí přístrojů táhlo, které kmitá nahoru a dolů, a k němuž se připevňují výměnné pilové plátky. Upínají se pomocí šroubů a pouze u modelů Makita 4329, Skil 4581 AD a Power Plus POW XQ 5302 je třeba k jejich uvolnění imbus; u ostatních přístrojů lze plátky vyměnit bez nástroje. Ozubené pilové plátky kmitají skrz štěrbinu v základnové desce (saních), která klouže po řezaném materiálu. Saně také na začátku řezu podporují přístroj a tím započítí řezu

usnadňují. Nevýhodou saní je, že brání dovedení řezu k ploše kolmé na řezaný materiál. Vzdálenost mezi ostřím pilky a předním okrajem saní se pohybuje mezi 2–4 cm, saně je však zpravidla možné posouvat a ve výsledku se tak lze přiblížit 1–3 cm ke kolmé ploše (zbylý úsek je třeba dokončit ruční pilkou).

Rychlý řez

Všechny modely dokážou řezat do všech materiálů, které jsme si připravili. Pro běžnou práci postačí téměř jakákoliv z testovaných pil, v rychlosti i kvalitě řezu přesto najdeme rozdíly. Co se týče kvality řezání, je třeba říci, že přímočaré pily nejsou schopné provést ani perfektně čistý řez, ani nejsou příliš přesné.

V rámci praktických testů jsme řezali do polotvrdé dřevovláknité desky o tloušťce 19 mm, dřevotřísky s profilem 38 mm, zkusili jsme také tvrdé bukové dřevo

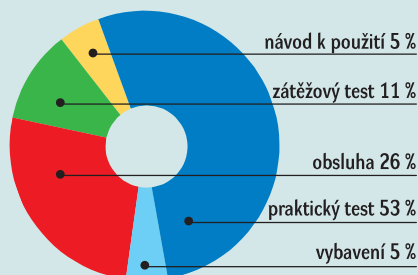
Pokračování na str. 13

Jak testujeme

podrobný postup testu přímočarých pil naleznete na www.dtest.cz/primocare-pily

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality přímočarých pil

PŘÍMOČARÉ PILY

	Bosch PST 900 PEL	Metabo STE 90 SCS	AEG ST 800 XE	Makita 4329	Skil 4581 AD	Bosch PST 18 Li	Hitachi CJ 90 VST
Průměrná cena (Kč)	3100	4280	4620	2730	2010	2650	2720
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (3,0)
PRAKTICKÝ TEST	dobře (2,3)	dobře (2,3)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,5)
Řezání dřeva: rychlost / kvalita	● / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
Řezání kovu, tloušťka: 4 mm / 8 mm	● / ●	● / ○	● / ○	● / ○	● / ○	● / ○	○ / ⊗
Řezání plastu: rychlost / kvalita	○ / ○	○ / ○	○ / ○	⊖ / ○	○ / ○	⊖ / ○	⊖ / ○
Křivkový řez: rychlost / kvalita	○ / ○	○ / ○	● / ○	○ / ○	○ / ○	● / ⊖	○ / ○
Přesnost: kolmý řez / zkosený řez	● / ○	○ / ○	○ / ⊖	○ / ○	● / ⊗	○ / ●	● / ●
Řezání ke kolmé ploše	⊖	○	●	●	○	○	○
NÁVOD K POUŽITÍ	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (2,2)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (1,8)	dobře (2,2)
BEZPEČNOST POUŽITÍ	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)
OBSLUHA	dobře (1,7)	dobře (2,4)	velmi dobře (1,5)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,1)	uspokojivě (2,6)
BATERIE ¹⁾	□	□	□	□	□	velmi dobře (1,0)	□
ZÁTĚŽOVÝ TEST	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	dobře (2,0)	velmi dobře (0,5)	uspokojivě (3,0)
VYBAVENÍ	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,3)	dobře (2,1)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,0)	dobře (2,1)	dobře (2,1)
TECHNICKÉ INFORMACE							
Příkon / výkon (W)	620 / 340	610 / 360	705 / 385	450 / / neuvedeno	710 / / neuvedeno	neuvedeno / / neuvedeno	705 / / neuvedeno
Počet kmitů za minutu	500–3100	1000–3000	600–2700	500–3100	800–3000	0–2400	850–3000
Předkmit	■	■	■	■	■	■	■
Hříbkové držadlo	□	■	■	□	□	□	□
Paralelní vodičko	□	□	□	□	□	□	□
Nástavec proti vylamování třísek	■	■	■	□	□	■	□
Max. hloubka řezu: dřevo / kov (mm)	90 / 8	90 / 6	110 / 10	65 / 6	80 / 5	80 / 5	90 / 8
Osvětlení pracovní plochy / laserová vodičí čára	■ / □	■ / □	□ / □	□ / □	■ / □	■ / □	□ / □
Odfukování pilin	■	■	■	■	■	□	■
Přípojka k odsávání pilin / lze připojit hadici vysavače	■ / ■	■ / ■	■ / □	■ / □	■ / ■	■ / ■	□ / □
Zásobník na pilové plátky	■	□	□	□	■	■	□
Rozměry: délka x výška x hloubka (mm)	295x193x78	337x200x74	327x197x75	285x200x76	290x213x77	250x200x80	265x200x74
Hmotnost (g)	2090	2270	2360	1950	2200	1975	2160
Délka napájecího kabelu (cm)	245	235	393	200	283	□	240

Black & Decker KS 800 SK	Ryobi CJS-180 LM	Power Plus POW XQ 5302
1640	1840	2830
USPOKOJIVĚ (3,2)	DOSTATEČNĚ (3,6)	NEDOSTATEČNĚ (5,3)
uspokojivě (3,4)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (3,0)
○ / ○	⊖ / ○	● / ○
⊖ / ⊗	○ / ⊗	○ / ⊗
⊗ / ⊖	⊖ / ○	● / ⊖
○ / ○	● / ⊖	● / ○
● / ○	○ / ○	● / ⊖
⊗	○	⊖
dobře (1,9)	dobře (1,8)	dostatečně (4,3)
dobře (2,0)	dobře (2,0)	dobře (2,0)
uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,4)	dostatečně (3,9)
□	velmi dobře (1,3)	□
dobře (2,0)	dobře (2,0)	nedostatečně (5,3)
uspokojivě (2,6)	dobře (2,1)	uspokojivě (2,7)
520 / / neuvedeno	neuvedeno / / neuvedeno	900 / / neuvedeno
800–3000	0–2100	500–3000
□	■	nefunguje
□	□	□
□	□	■
□	□	□
70 / 5	40 / neuvedeno	80 / 6
□ / □	□ / ■	□ / ■
■	□	■
■ / ■	□ / □	□ / □
■	■	□
295×210×100	260×211×87	318×210×84
2070	2200	2910
223	□	400

¹⁾ Není hodnocena doba provozu akumulátorových pil, ale odolnost baterie vůči přebíjení, samovybití při uskladnění za vysokých teplot či spotřeba nabíječky bez vložené baterie. Provozní doba akumulátorových pil se pohybuje okolo pouhých 10 min řezání.

o tloušťce 45 mm, plast a kovový plech. Vyzkoušeli jsme klasický rovný řez, co možná nejrychlejší řezání i ornamentální křivkové řezy.

Dřevo jsme nejdříve řezali bez zapnuté funkce předkmitu a posuzovali rychlost a kvalitu řezu: jak byl řez rovný a jak hladké byly jeho okraje na vrchní a spodní straně materiálu. Rychlost řezání není důležitá, jen dokud řežete krátké úseky, třeba pár prken, ale čím více toho potřebujete nařezat, tím důležitějším parametrem bude.

Funkce předkmitu, někdy označovaná jako orbitální pohyb, spočívá ve vykyvování pilového plátku dopředu a dozadu během řezání. Díky mírnému oddalování od řezané plochy usnadňuje vypadávání a vynášení pilin, zabraňuje ucpávání a přehřívání plátku v případě zpracovávání určitých materiálů: zvláště vhodná je například na řezání dřeva, naopak se nehodí pro řezání kovových profilů. Pokud tedy přístroj funkci předkmitu měl, zopakovali jsme část testu s touto funkcí. Rychlost řezání s předkmitem byla znatelně vyšší, zaznamenali jsme průměrné zrychlení o 20 % a materiál také kladl nižší odpor. Nicméně je třeba se smířit s o něco nižší kvalitou řezu. Do průměrného nárůstu rychlosti ovšem nepočítáme model Power Plus POW XQ 5302, který v tomto případě řezal dvakrát pomaleji než normálně! Nastavení kyvného pohybu bylo špatně synchronizováno a pilové plátky se navíc přehřívaly a rychle otupovaly.

Dvakrát měř, jednou řež

Vzhledem k tvaru pilových plátků a technice řezání mají přímočaré pily tendenci se při vedení delšího řezu mírně odchýlovat od přímky, s trochou pečlivosti nebo s pomocí vodítka však uříznete i relativně rovné linie. Na preciznější rovné řezy se hodí spíše kotoučové pily. Při posuzování kvality řezu jsme se snažili vést co nejrovnější řez dřevotřískou potaženou melaminem, bez vodítka a aniž bychom „tlačili na pilu“. Ryobi CJS-180 LM měla s udržením rovného řezu největší problémy.

Přímocaráre pily řezou při pohybu pilového plátku vzhůru, takže může na horní straně materiálu docházet k vyštípování třísek. Pokud byl s nástrojem dodáván nástavec proti vytlakování třísek, použili jsme ho. Nejlepšími výsledky co do kvality horního okraje řezu dosáhly modely Makita 4329, Hitachi CJ 90 VST a Skil 4581 AD. Nicméně k odlamování melaminových třísek docházelo ve všech případech, okraje řezu je tedy třeba následně začistit například brusným papírem anebo ho skrýt zrakům. Spodní stra-

DOBRÁ RADA

Nejlépeším modelem v testu je **Bosch PST 900 PEL** (dobře, 3100 Kč), velmi dobře vybavená, silná, pohodlně ovladatelná přímočará pila vhodná i pro řezání silnějších a tvrdších materiálů. Cenově výhodnou koupí představuje pila **Skil 4581 AD** (dobře, 2010 Kč), ačkoliv je nepřesná při vedení zkosených řezů, její obsluha je průměrná a zátěžový test sice dokončila, ale bylo na ni znát jisté opotřebení.

Doporučit naopak nelze modely napájené z akumulátoru, které vydrží řezat na jedno nabití pouhých 10 minut. Zejména **Ryobi CJS-180 LM** (dostatečně, 1840 Kč) navíc dosahuje podprůměrných výkonů a baterii je třeba koupit zvlášť.

Vyhnete se také modelu

Power Plus POW XQ

5302 (nedostatečně,

2830 Kč),

nepohodlně

ovladatelné pile

s nefunkčním

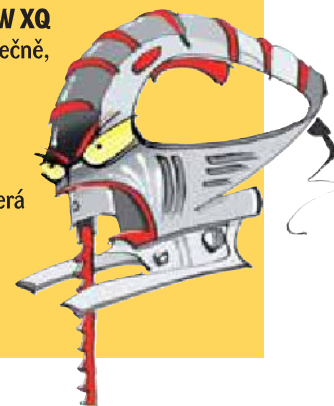
předkmitem, která

se rozbila už na

počátku

zátěžového

testu.

na materiálu byla mnohem čistší, »velmi dobrých« výsledků v této části zkoušky dosáhly oba modely Bosch a Metabo STE 90 SCS, Hitachi CJ 90 VST si vedla »dobře« a zbylé modely pak pouze »uspokojivě«. Nezapomeňte proto otočit materiál dolů tou stranou, kterou chcete mít hladce opracovanou.

Abychom zjistili, jak si pily poradí s řezáním křivek, nasadili jsme standardní plátek pro křivkové řezy a zkoušeli do dřevotřísky řezat vzor se stále menším průměrem (nejmenší činil 10 mm). Kvalitou nedosáhl ani jeden model v této zkoušce na vyšší známku než »uspokojivě«, z čehož lze usoudit, že přímočaré pily nejsou pro řezání opravdu detailních křivek vhodné. Obdobný test jsme provedli také s plastem, konkrétně plexisklem.

Vyzkoušeli jsme také řezání do kovu s profilem 4 a 8 mm se standardním pilovým plátkem na kov. Ukázalo se, že řezání kovových plátů o větší tloušťce nepatří k silným stránkám přímočarých pil; udělili jsme i několik »nedostatečných« známek pilám, která na tento úkol nestačila. Pouze Bosch PST 900 PEL si vedl i v této situaci dobře.

Zajímala nás také přesnost kolmých i šikmo vedených řezů (základnovou des-

ku neboli saně je možné sklápět na obě strany až do úhlu 45° a vést tak zkosené řezy). Změřili jsme proto úhel na začátku řezu, v průběhu i na jeho konci. Ukázalo se, že zejména při řezání pod úhlem nejsou přímočaré pily kdovíjak přesné. V mnoha případech jsme zjistili odchylky už po 40 cm řezu dřevotřískou a to až o 10°. Lepších, přesnějších zkosených řezů dosáhnete pokosovou pilou.

Vydrží jen některé

Požádali jsme zkušené testující, aby každou pilou nařezali celkem 600 m dřevotřísky s profilem 19 mm. Většina pil zátěžový test ustála, jen u modelů Black & Decker KS 800 SK a Skil 4581 AD došlo k opotřebení vodící kladky, takže pilový plátek sebou více škulal a projevoval značnou vůli. Modelu Hitachi CJ 90 VST dosloužil mechanismus předkmitu, v jednom případě po 130 a v druhém po 170 metrech.

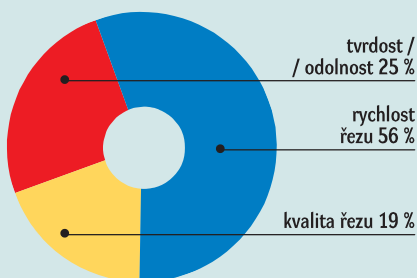
Model Power Plus POW XQ 5302 si vysloužil »nedostatečnou« známku, neboť jeho vodící kladka se porouchala už po necelých 50 metrech a v řezání nebylo možné pokračovat. Výrobce si je defektu vědom a prý došlo k nápravě, nicméně i další přikoupený model trpěl stejným problémem, takže alespoň v době testu byl v obchodech i výrobek ze starší šarže. Výrobce tvrdí, že kdokoliv narazí na tento problém, může uplatnit záruku a pila bude vyměněna za novou, „lepší“ verzi.

Jak testujeme

podrobný postup testu pilek naleznete na www.dtest.cz/primocare-pily

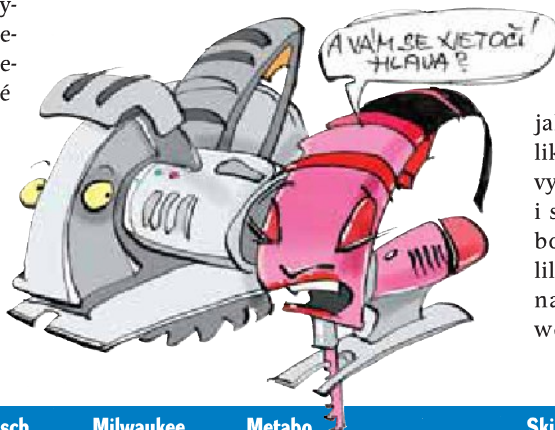
Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení kvality pilových plátek

Deset minut a dost

V oblíbené vedoucí pily napájené ze zásuvky, přesto jsme do testu zařadili i dvě pily na

baterie (pozor, model Ryobi CJS-180 LM není dodáván s akumulátorem a je třeba ho přikoupit). Otestovali jsme odolnost baterií vůči samovybití a přebíjení, dále spotřebu nabíječky zapojené v síti bez vložené baterie i s baterií nabitou. Tady jsme na žádná úskalí nenarazili. Problém je jinde – řezání je energeticky náročné a v praktickém testu jsme se u obou modelů dostali na skutečnou dobu řezání kolem pouhých deseti minut! Za hodinu je baterie opět zcela nabitá, po čtvrt hodině nabíjení byl model Ryobi CJS-180 LM schopen pracovat „úctyhodných“ 6 minut a Bosch necelé 4 minuty. Pokud tedy nemáte opravdu vážný důvod pro pořízení akumulátorové pily, vyhněte se jim.

Levou zadní

Při hodnocení obsluhy jsme přihlíželi ke snadnosti nastavení náklonu saní, výměny pilových plátek, připojení různého příslušenství, jako jsou paralelní vodítka, vykrýžovací ramínka, používání nástavce proti odlamování třísek, ale také k pohodlnosti ovládání pily – jak jsou umístěny ovládací prvky, nakořlík přístroj při práci vibruje a hučí, jak je vyvážený. Svůj podíl na hodnocení měla i snadnost údržby a čištění pil. Naši odborníci žádné výrazné problémy neodhali, přímočaré pily jsou poměrně snadné na obsluhu, vyjma hůře hodnocené Power Plus POW XQ 5302.

PILOVÉ PLÁTKY

	Makita B-10	Bosch T144-D	Milwaukee 213 116	Metabo 23633	116-1"	Skil 388126	AEG 254061	Kreator KRT041002	Luxtools 113 195
Dodávány s pilou	Makita 4329	Bosch PST 900 PEL a PST 18 Li	AEG ST 800 XE	Metabo STE 90 SCS	Black & Decker KS 800 SK	Skil 4581 AD			
Průměrná cena/kus (Kč)	35	30	35	30	□	10	40	35	40
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)
RYCHLOST ŘEZU	dobře (1,8)	velmi dobře (1,3)	dobře (1,8)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (1,9)	uspokojivě (2,8)	dobře (1,9)	dobře (2,3)
Dřevo: měkké / tvrdé	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
Dřevotříska	●	●	●	●	●	●	○	●	●
KVALITA ŘEZU	dobře (1,6)	dostatečně (3,7)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,4)	dostatečně (3,9)	uspokojivě (3,5)
Dřevo: měkké / tvrdé	○ / ●	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ○
Dřevotříska	●	○	○	○	●	○	●	○	○
ODOLNOST	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (2,9)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,7)	dobře (1,7)	uspokojivě (2,7)	dobře (2,4)
DEKLARACE									
Řez: čistý / hrubý	neuveďeno	□ / ■	neuveďeno	■ / ■	neuveďeno	■ / ■	neuveďeno	neuveďeno	□ / ■
Dřevo: měkké / tvrdé	neuveďeno	■ / ■	neuveďeno	■ / ■	neuveďeno	■ / ■	neuveďeno	■ / □	■ / ■
Dřevotříska	neuveďeno	■	neuveďeno	■	neuveďeno	■	neuveďeno	□	■
Další materiály	neuveďeno	□	neuveďeno	□	neuveďeno	□	neuveďeno	□	□
TECHNICKÉ ÚDAJE									
Hloubka řezu (mm)	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno	neuveďeno	8–60	5–60
Délka plátu (mm)	75	75	75	74	75	75	75	69	75
Rozestup zubů (mm)	3,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	2,5	4,0	4,0

Plátky pod drobnohledem

Přístroje jsme testovali se standardními pilovými plátky, určenými pro konkrétní úkoly a materiály. Pouze při řezání dřevotřísky jsme použili plátky dodávané s nástroji (model Power Plus POW XQ 5302 však porušuje nepsaný standard a žádné plátky v balení neobsahuje). Rozhodli jsme se otestovat vedle přístrojů také plátky samotné a kromě těch přibalených jsme vybrali i několik běžně samostatně dostupných. Všechny jsme vyzkoušeli na jednom přístroji bez zapnutí předkmitu.

Někteří výrobci specifikují, pro jaké druhy materiálu jsou plátky vhodné, jiní žádné informace neuvádí. Každým plátkem jsme tedy prováděli řezy do všech typů dřeva, nehledě na deklarované doporučené použití. Rozdíly v kvalitě plátků jsou poměrně velké, zejména v rychlosti řezání. Kvalita řezu je obecně vyšší u tvrdého dřeva, což je pochopitelné, protože z tvrdšího dřeva se tolik neodlamují třísky na okrajích řezu. ■

41 ^o	Bosch T234X	Bosch T101B	neuvedeno ^o
Hitachi CJ 90 VST			Ryobi CJS-180 LM
□	50	30	□
DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (3,1)	USPOKOJIVĚ (3,3)
dobře (2,4)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,4)
● / ●	● / ○	○ / ⊖	⊖ / ○
○	●	⊖	○
uspokojivě (2,6)	dobře (2,4)	dobře (2,1)	dostatečně (4,0)
⊖ / ●	⊖ / ●	○ / ●	○ / ⊖
●	●	●	⊖
uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)	dobře (2,4)
neuvedeno	■ / □	■ / □	neuvedeno
neuvedeno	■ / ■	■ / □	neuvedeno
neuvedeno	■	■	neuvedeno
neuvedeno	□	□	neuvedeno
neuvedeno	2-65	3-30	neuvedeno
90	91	71	90
3,0	2,0 - 2,5	2,7	3,0

Průřez historií pil

Pila je jedním z nejstarších nástrojů vyráběných z kovu. Jako její předchůdci sloužily kusy kamene či sopečného skla s ostrou hrboilatou hranou. Jedny z nejstarších kovových pil pocházejí z Mezopotámie a třeba takový vynález kola by byl bez předchozího objevu pily pravděpodobně nemožný. Krétané v 16. století př. n. l.

jíž používají měděné pily opatřené kvalitními zuby, které umožňují poměrně přesné opracování dřeva. Remeslníky třímající rozličné druhy pil nalézáme také na nástěnných malbách starověkého Egypta. Měděné pláty jsou časem nahrazeny bronzovými a později železnými, nástroj dále zdokonalují Řekové a zejména Římané, kteří nasměrovali zuby střídavě na obě strany, čímž zabránili zasekávání pily v řezaném materiálu.

První ozubené pily bylo třeba po obou stranách pevně držet, teprve později se objevily varianty, s nimiž lze řezat jednou rukou. V průběhu staletí se objevovaly nové druhy pil lišící se způsobem uchycení plátů, jejich velikostí a tvarem i umístěním, podobou a počtem zubů. Moderní doba pak přidala do repertoáru pilu kotoučovou a první mechanizované pily. Dnes se za pilu považuje jakékoliv zařízení vybavené soustavou řezacích prvků, jejichž materiální vlastnosti a tvar se liší v závislosti na velikosti, struktuře a vlastnostech materiálu, k jehož řezání jsou určeny. Tyto prvky jsou připojeny k tělu pily způsobem, který umožňuje jejich precizně koordinovanou činnost. V posledních desetiletích se nové typy elektrických či benzínových pil staly dostupnými i pro běžné kutily a na výběr je řada typů: řetězové, přímočaré, ruční či stolní kotoučové pily, frézy atd.

Rozdíly v kvalitě praček přetrvávají. Některé selhávají ve své základní funkci, jíž je praní prádla. U testovaných modelů se známky za kvalitu praní liší od »velmi dobře« po »dostatečně«. Za pračku, která téměř nepere, nemá smysl vyhazovat peníze, ani když stojí jen pár tisíc.

Tajemství dobře vypraného prádla spočívá v kombinaci kvalitní pračky a kvalitního pracího prostředku. Kvalitu – tedy to, jak dobře pračka pere – v obchodě nepoznáte. Můžete se spolehnout jen na neurčitá vodítka, jako je značka nebo cena. I letošní test potvrdil, že nejlevnější pračky neperou dobře. Rovnice bohužel neplatí obráceně: vyšší cena není zárukou lepšího pracího výkonu. Testovaný model pračky Brandt za více

Praní bez záruky

než sedmnáct tisíc korun pere pouze »dostatečně«, pračka Samsung za téměř dvacet tisíc získala pouze průměrné »uspokojivé« hodnocení a pere stejně jako pračka Haier za necelých šest tisíc.

Co poznáte v obchodě

Na co se v obchodě při výběru pračky soustředit a co poznat, jsou některé aspekty obsluhy jako ovládací prvky, kvalita a provedení dávkovače pracího prostředku, velikost a přístupnost otvoru do bubny, možnosti otevření dvířek nebo přístup k filtru pračky.

Energetické štítky jsou užitečným vodítkem, pokud jde o srovnání spotřeby elektrické energie a vody. V prodejnách se lze již nějakou dobu setkat s novou podobou energetických štítků. Oproti původním jsou nové štítky více vypovídající – naleznete na nich údaje o roční spotřebě vody a elektrické energie. Ty jsou založeny na měření 220 pracích cyklů hlavního programu (bavlna) při 60 a 40 °C. Na původních štítcích byly údaje založené na měření pouze při šedesáti stupních, což nebylo realistické, neboť většina domácností pere „na šedesát“ spíše výjimečně.

Na nových štítcích dále naleznete údaje o hlučnosti praček při praní a odstředování.

Zde jen malé upozornění – stává se, že v našem testu se objeví pračky s nižší naměřenou hlučností, ale horším hodnocením hlučnosti než jiné modely. Je to tím, že do zkoušek zahrnujeme i subjektivní posouzení rušivosti (hvízdání apod.) hluku vydávaného pračkou, což se nemusí v měření projevit.

Co v obchodě nepoznáte

Všechny výše zmíněné informace vám stále ještě neodpoví na otázku, zda bude prádlo vytažené z nové pračky dobře vyprané. To lze zjistit pouze testem. A tak jsme pro vás za pomoci standardních pracích prostředků a standardních tkanin s různorodou špínou (to proto, abychom všem přístrojům měřili stejně) a přesné laboratorní techniky otestovali, jak dobře pračky vyperou bavlněné prádlo, směs syntetiky a bavlny, jak dobře vymáčhají a vyždímají a kolik si za vyprání vezmou vody a elektrické energie.

V hlavní zkoušce zaměřené na účinnost praní jsme se dočkali příjemných i nepříjemných překvapení.

»Velmi dobře«, tedy nejlepší známku za účinnost praní získala pračka LG F1480QDS, jejíž výsledky předčily ostatní pračky s odstupem. Ostatní testované přístroje měly horší výkony zpravidla při programu syntetika. Jedinou skvrnou na kráse, která se podepsala i na celkovém hodnocení pračky LG, je vyšší hlučnost především při odstředování.

Na opačném kon-

■ DOBRÁ RADA

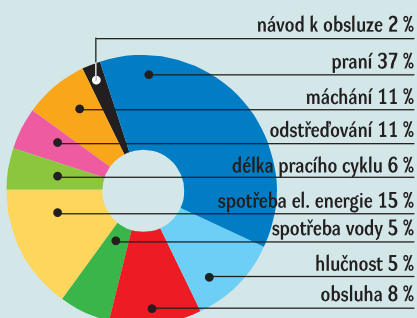
Vítězem testu s nejlepším celkovým hodnocením a známkou »velmi dobře« za účinnost praní se stala pračka **LG F1480QDS** (dobře, 17 070 Kč). S odstupem za ní se umístily dražší přístroje **Miele W1934** (dobře, 31 000 Kč) a **Siemens WM14S464DN** (dobře, 18 990 Kč). Dobrou volbou za méně peněz jsou modely **Whirlpool AWOE 8759** (dobře, 13 480 Kč) a **AEG-Electrolux Lavamat 84950A3** (dobře, 15 810 Kč). Pračky Whirlpool AWOE 7759 (uspokojivě, 13 400 Kč), AEG-Electrolux Lavamat 72850M (uspokojivě, 16 100 Kč) a Hotpoint-Ariston AQLF9D 69 U (EU) (uspokojivě, 17 000 Kč) patří k modelům, jejichž prací účinek byl hodnocen »dobře«, a z tohoto klíčového hlediska je lze také doporučit k nákupu.

Jak testujeme

podrobný postup testu automatických praček naleznete na www.dtest.cz/pracky

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení automatických praček

ci hodnotící tabulky naleznete pračky, které více či méně selhávají ve své hlavní funkci – praní prádla. Ať je to minipračka Candy, drahý Brandt nebo levný Fagor, všechny získaly za účinnost praní pouze »dostatečné« hodnocení; perou, ale velmi špatně. Výjimkou je testovaná pračka Indesit, která sice pere »velmi dobře« při programu bavlna, ale selhala při praní syntetiky. Možným klíčem ke špatným výkonům jsou u těchto praček oproti ostatním nízké hodnoty spotřeby vody a elektrické energie. Úspory na úkor kvality praní prádla ovšem nejsou na místě.

Vyprat, nebo ušetřit?

Snaha o snížení spotřeby vody se tradičně negativně projevuje na účinnosti máchání, které je hůře hodnocené u většiny praček. Špatně vymáchané prádlo může způsobit potíže osobám citlivým na zbytky pracího prostředku a můžeme mít také vliv na snížení životnosti prádla (při častém praní a používání práškového pracího prostředku). Naštěstí problém s mácháním se dá doma vyřešit použitím funkce přídatného máchání; nemá-li pračka (zejména starší modely) tuto funkci, lze celý máchací cyklus zopakovat, byť za cenu vyšší spotřeby vody.

Ideální pračka by měla mít nízkou spotřebu elektrické energie a vody a její prací cyklus by měl být co nejkratší. Je ale zjevné, že prádlo potřebuje

dostatečnou teplotu, dostatek vody a čas, aby se dokonale zbavilo všech nečistot. Proto jsou na prvních místech našeho testu spíše přístroje s vyšší spotřebou a delšími pracími cykly.

Je třeba připomenout, že předmětem testu byly pouze hlavní programy na praní bavlny a syntetiky a také praní s tříkilogramovou náplní (především abychom poznali, zda pračka při nižší náplni dokáže snížit množství vody). Záplava programů, které výrobci nabízí vedle těch hlavních, má význam především pro reklamu; kromě programu, jako je »ruční« praní, se ty speciální od běžných neliší. Některé programy jsou součástí vybavení pračky snad jen proto, aby výrobce mohl deklarovat velice nízkou spotřebu (což dobře prodává), která se zpravidla váže k velice krátkému programu se sníženou náplní. S takovým programem možná přemáchnete trička zakoupená z restaurace, u běžného praní s ním však těžko uspějete.

**127 praček
na www.dtest.cz**

Na www.dtest.cz/pracky naleznete výsledky dalších praček s předním plněním, detailnější hodnocení jednotlivých zkoušek a přehled jejich vybavení. Pračky lze třídit a řadit podle různých kritérií a vzájemně porovnávat.

PRAČKY S PŘEDNÍM PLNĚNÍM

	LG F1480QDS	Miele W1934	Siemens WM14S464DN	Bosch WAS32798ME	Whirlpool AWOE 8759	AEG-Electrolux Lavamat 84950A3	Whirlpool AWOE 7759¹⁾
Průměrná cena (Kč)	17 070	31 000	18 990	27 580	13 480	15 810	13 400
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,2)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)
PRANÍ	velmi dobře (1,1)	dobře (1,7)	dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (2,2)
Bavlna / syntetika	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
MÁCHÁNÍ	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,2)
Bavlna / syntetika	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○	○ / ○
ODSTŘEDOVÁNÍ	dobře (2,2)	dobře (2,4)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (2,3)	dobře (2,3)
Bavlna / syntetika	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	○ / ●	○ / ●
DÉLKA PRACÍHO CYKLU	dobře (2,5)	dobře (2,2)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,5)	dobře (2,0)	uspokojivě (3,0)	dobře (2,4)
Bavlna / syntetika	○ / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
Snížená náplň: bavlna 3 kg	●	○	○	○	●	⊗	○
SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE	uspokojivě (2,9)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (2,8)	dostatečně (3,8)	uspokojivě (3,0)
Bavlna / kWh	○ 0,825	● 0,681	● 0,833	○ 0,944	● 0,745	○ 0,965	● 0,629
Syntetika / kWh	○ 0,671	○ 0,536	○ 0,529	○ 0,532	○ 0,529	○ 0,665	● 0,461
Snížená náplň: bavlna 3 kg / kWh	○ 0,424	● 0,384	○ 0,603	○ 0,581	○ 0,528	⊗ 0,814	⊗ 0,726
SPOTŘEBA VODY	dobře (2,2)	velmi dobře (1,5)	dobře (2,0)	dobře (1,8)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,6)	dobře (2,0)
Bavlna / litry	● 77,4	● 67,3	● 75,3	● 76,7	● 72,0	● 64,7	● 63,1
Syntetika / litry	● 67,5	● 54,1	● 56,8	● 54,8	● 47,5	● 52,7	● 45,3
Snížená náplň: bavlna 3 kg / litry	● 46,2	● 30,4	● 49,1	● 43,0	● 39,9	● 50,6	○ 63,0
HLUČNOST	dostatečně (3,7)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,2)	dostatečně (4,0)
Praní	●	●	●	●	○	●	○
Odstředování	⊗	○	○	○	○	○	○
OBSLUHA	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (2,9)	dobře (2,5)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,3)
NÁVOD K OBSLUZE	uspokojivě (2,7)	velmi dobře (1,3)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,7)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (2,7)	dobře (2,4)
VYBAVENÍ							
Počet otáček odstředování (ot./min)	1400	1400	1400	1600	1400	1400	1400
Max. kapacita bubny (kg prádla)	7	7	8	8	8	8	7
Rozměry: šířka x výška x hloubka (cm)	59,5 x 85 x 62,5	60 x 85 x 65	60 x 84 x 64	60 x 85 x 64	60 x 84 x 63	59,5 x 85 x 64,5	59,5 x 83,5 x 63

AEG-Electrolux Lavamat 72850M	Hotpoint-Ariston AQLF9D 69 U (EU)	LG F1056QD	Samsung WF0804Y8E	Haier HNS 1000TVE	Gorenje WA 72167	Indesit IWC 7105	Candy Aquamatic Aqua 100 F	Brandt WFK2448E	Fagor F2812X
16 100	17 000	9910	19 330	5540	13 170	5960	9310	17 370	11 420
USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,7)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (2,9)	USPOKOJIVĚ (3,1)	DOSTATEČNĚ (3,6)	DOSTATEČNĚ (3,8)	DOSTATEČNĚ (3,9)	DOSTATEČNĚ (4,0)
dobře (2,3)	dobře (1,9)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,9)	dostatečně (3,6)	dostatečně (3,8)	dostatečně (3,9)	dostatečně (4,0)
● / ●	● / ○	○ / ○	● / ○	● / ○	○ / ○	● / ●	○ / ●	○ / ●	● / ●
dostatečně (3,6)	dostatečně (3,8)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (4,4)	nedostatečně (5,1)	uspokojivě (3,5)	dostatečně (3,8)	nedostatečně (5,1)	nedostatečně (5,1)
● / ○	● / ○	○ / ●	○ / ○	● / ●	● / ●	○ / ●	○ / ○	● / ●	● / ●
uspokojivě (2,8)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,4)	dostatečně (3,9)	uspokojivě (3,3)	dostatečně (3,7)
○ / ●	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ●	○ / ○	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ●
dobře (2,3)	dobře (2,3)	dobře (1,9)	dobře (1,8)	uspokojivě (3,5)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,0)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,0)
● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	○ / ○	○ / ●	○ / ●	○ / ○	● / ●	● / ●
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,5)	uspokojivě (3,0)	dostatečně (3,6)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	dobře (2,0)
○ 0,823	● 0,973	○ 0,585	○ 0,834	○ 0,514	○ 0,656	○ 0,862	○ 0,330	○ 0,684	○ 0,532
○ 0,561	○ 0,580	○ 0,596	○ 0,493	○ 0,414	○ 0,382	○ 0,440	○ 0,278	○ 0,420	○ 0,479
○ 0,669	○ 0,751	○ 0,623	○ 0,623	○ 0,430	○ 0,800	○ 0,765	○ 0,326	○ 0,539	○ 0,444
velmi dobře (1,5)	dobře (1,9)	dobře (1,8)	dobře (2,1)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (1,5)	dobře (1,8)	dobře (2,2)	dobře (1,8)	dobře (1,7)
● 61,5	● 74,5	● 57,0	● 78,1	● 34,6	● 53,0	● 58,6	○ 38,2	● 60,9	● 59,8
○ 45,9	○ 58,8	○ 55,7	○ 50,6	○ 31,9	○ 37,4	○ 45,8	○ 37,3	○ 55,7	○ 54,0
○ 44,4	○ 54,2	○ 52,8	○ 48,5	○ 29,2	○ 57,8	○ 49,4	○ 41,7	○ 57,5	○ 55,1
dobře (2,2)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,0)	dostatečně (4,3)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,5)	dostatečně (4,0)	dostatečně (3,9)	dostatečně (4,4)
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
uspokojivě (3,1)	uspokojivě (3,2)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,0)	dostatečně (4,2)	dostatečně (4,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,3)
uspokojivě (2,7)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,2)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,3)	dostatečně (3,8)
1200	1600	1000	1400	1000	1600	1000	1000	1400	1200
7	9	7	8	5	7	7	4	8	8
60 x 85 x 64	60 x 83,5 x 66,5	60 x 85 x 60	60 x 84,5 x 68	60 x 85 x 59	60 x 84 x 64	60 x 84 x 56	51 x 70 x 48	59 x 84 x 62	59 x 84 x 61

⁷ prodáváný model v ČR v bílé barvě

Vedle klasických tiskáren se na trhu prosazují multifunkční zařízení, která umí nejen tisknout, ale také skenovat, kopírovat a případně faxovat. Nejlevnější domácí varianty atakují hranici tisíce korun, nabízí se tedy otázka, jak obstojí ve srovnání s dražšími vícefunkčními inkoustovými či laserovými tiskárnami. Odpověď však není zcela jednoznačná.

Dost totiž záleží na tom, jak často, k jakým účelům a v jaké kvalitě plánujete tisknout a zda půjde spíše o černobílý text, barevnou grafiku nebo fotografie. Předpokládané využití je první věcí, nad kterou je třeba se před výběrem jakékoliv tiskárny zamyslet. Rozdílné požadavky budou mít rodiny s dětmi školou povinnými, vysokoškolští studenti anebo ti, kteří tisknout jen zřídka a nechtějí proto za tiskárnu utrácet horentní sumy. Roli pochopitelně sehrává také kvalita skeneru: pro běžné použití stačí jakýkoliv, ale prvotřídní snímání fotografií nebo stránek z časopisu není výsadou všech. Chcete digitalizovat svá starší fotoalba anebo pouze sem tam skenovat a kopírovat texty či úřední dokumenty? I takové otázky byste si měli zodpovědět.

Inkoust, nebo laser?

Většina uživatelů bude s kvalitou tisku vybraných tiskáren spokojena, ale rozdíly mezi jednotlivými modely existují. Výrazné jsou mimo jiné v nákladech na tisk, které tvoří skrytou položku celkové ceny. Inkoustová technologie je vhodnější k tištění fotografií, barevných dokumentů a menšího objemu textu, pokud však často tisknete texty nebo grafiku a na barvách nelpíte, vyplatí se uvažovat spíše o černobílé laserové tiskárně. Kromě rozumné spotřeby toneru je výhodou této technologie vynikající kvalita vytištěného textu a také rychlost.

Barevné laserové tiskárny jsou stále poněkud drahé, nicméně spojují výhody rychlého kvalitního tisku textu a barevné grafiky. Fotografie tištěné na běžný papír jsou v jejich podání často srovnatelné s výkony inkoustových tiskáren, jejich tisk přitom zabere znatelně kratší dobu. V tisku na fotografický papír ale stále inkoustové tiskárny vedou. Barevné laserové tiskárny nejsou primárně určeny pro běžné domácí využití a své místo najdou spíše na pracovišti. Zvlášť Dell 2155cn je robustní, vysoká a těžká tiskárna, největší, kterou jsme kdy testovali.

Draž než v copycentru?

Protože ceny náplní nejsou zanedbatelné, zajímala nás spotřeba inkoustu či toneru

Žíznivé tiskárny

Rozšířené možnosti připojení

HP Officejet Pro 8500A Plus a **HP LaserJet Pro CM1415f** nabízejí funkci ePrint, díky které lze tisknout z jakéhokoliv místa planety přes internet. Tiskárně je po aktivaci služby přidělena emailová adresa, na kterou lze posílat požadované soubory; pokud je tiskárna v pohotovostním režimu a připojena k internetu, soubory se vytisknou. Neproběhne-li tisk do 24 hodin, je automaticky zrušen. Bezprostředně po aktivaci funkce přijímá tiskárna úlohy z jakékoliv adresy, ale seznam povolených odesílatelů je možné omezit a zabránit tak tištění spamu.

HP Officejet Pro 8500A Plus a některé další modely na trhu dovolují tisknout přímo přes displej tiskárny z různých webových aplikací. Konečné rozhodnutí, zda jde opravdu o funkci užitečnou nebo o další z rafinovaných způsobů, jak z uživatelů vymámit peníze za inkoust, necháme na čtenáři. Zajímavá je možnost přijímat tiskové úlohy z mobilních zařízení jako iPhone, iPad, iPod nebo od chytrých telefonů se systémem Android skrz lokální wi-fi síť. Nabízejí ji modely **Canon Pixma MG5250, MG6150, MG8150** a **MP495**. Z mobilních zařízení lze ostatně tisknout i pomocí výše zmíněné služby ePrint.

při tisku nejčastějších typů dokumentů: černobílého textu, tabulek s barevnými buňkami i grafy a fotografií ve velikosti A4. Tiskli jsme, dokud nedošla alespoň jedna z náplní a pokud to bylo možné, snažili jsme se v tištění pokračovat navzdory varování o docházející barvě. Spočítali jsme náklady na tisk jedné stránky na základě aktuálních průměrných cen náplní v dubnu 2011. Ceny jsou to pochopitelně pouze orientační, skutečná spotřeba se bude od modelových situací lišit v závislosti na charakteru tištěných dokumentů a fotografií.

Výsledky mohou působit překvapivě. Náklady na tisk se model od modelu výrazně liší a cena tiskárny ani technologie tisku nemusí být vždy jejich zaručeným ukazatelem. Cena za stránku textu se pohybuje od 30 haléřů, může však přesáhnout i 2 koruny, barevná fotografie formátu A4 pak vyjde na 9 až 29 korun.

»Dobrou« známku si odnesly pouze čtyři modely a není velkým překvapením, že ve třech případech se jedná o černobílé laserové tiskárny. Jediná v této zkoušce dobře hodnocená inkoustová tiskárna, HP Officejet Pro 8500A Plus, srazila tiskové náklady na úroveň černobílých laserových, je však nejdražším modelem svého druhu ve výběru. Cena za stránku textu i jednu fotografii je podle očekávání vyšší zejména u nejlevnějších modelů, které se tak hodí jen pro ty, kdo nebudou tisknout příliš často. Poměrně vysoké náklady na tisk textu mají však i některé z dražších inkoustových tiskáren.

Udivující je cena za stránku textu u barevné laserové tiskárny Dell 1355cnw, mimochodem druhého nejdražšího modelu v testu; 2,30 Kč je zhruba 7,5x více než v případě úspornějších tiskáren! Tonery do této tiskárny jsou drahé (cca 2500 Kč) a je třeba koupit rovnou čtyři – kromě černé ještě tři barevné. Vysoké náklady zřejmě souvisí s faktem, že tiskárna pro tištění černobílého textu spotřebovává i barevné tonery, ovšem podobně činí i několik dalších modelů a u těch se ceny za vytištěnou stránku tak vysoko nevyšplhaly.

Uvedené náklady se vztahují k náplním, které výrobci uvádějí v dokumentaci jednotlivých modelů. Do mnoha tiskáren je však možné sehnat i alternativní, levnější náplně od jiných dodavatelů. Protože jsme je netestovali, nedokážeme říci, na kolik stran ve sku-

■ DOBRÁ RADA

Výběr tiskárny úzce souvisí s jejím předpokládaným využitím a frekvencí tisku. Kvalitně tiskne většina, inkoustové pak vedou v tištění na fotografický papír. Zejména levnější zařízení mají vysokou spotřebu barevných náplní, ačkoliv náklady na tisk se znatelně liší model od modelu.

Celkově nejlepší hodnocení získala inkoustová multifunkční tiskárna **Canon Pixma MG8150** (dobře, 6460 Kč). Tiskne dobře text i fotografie a ostatní modely poráží v kvalitě skeneru a kopírek. Kvůli vyšším nákladům na stránku textu se však k častému tisku příliš nehodí. **HP Officejet Pro 8500A Plus** (dobře, 6770 Kč) se při srovnatelné kvalitě tisku dostane na zlomek ceny za stranu textu a levně vytiskne i fotografie. Nejúspornější z levných tiskáren je **Epson Stylus SX425W** (dobře, 1640 Kč), textové dokumenty přesto vyjdou téměř třikrát draž než u tiskáren s nejnižší spotřebou náplně.

Pro tištění většího objemu textu se hodí spíše černobílé laserové tiskárny. Nízké výdaje za toner nabízí **OKI MB460** (dobře, 8830 Kč), patří však mezi dražší zařízení. Stejně úsporně tiskne také víc než dvakrát levnější **Panasonic KX-MB2000** (dobře, 3920 Kč), ale je třeba se spokojit s průměrným skenerem.

tečnosti vystačí. Tonery a náplně lze také renovovat (znovu naplnit barvou), což může náklady na tisk znatelně snížit. Dodejme, že náplně, které najdete přibalené k nové tiskárně, často obsahují méně barvy než ty prodávané samostatně. K částce je samozřejmě třeba připočítat ještě cenu papíru.

Upozorňujeme, že mnoho tiskáren odmítne tisknout, jakmile jim dojde barevná náplň, a to i kdybyste chtěli tisknout černobíle. Výrobci tak nutí uživatele kupovat barevné náplně, i když je nepotřebují.

Některé umí víc

Část modelů dovoluje tisknout z fotoaparátu, nebo z paměťové karty. Při tištění z fo-

BYL JSEM SI PRO INKOUT DO NAŠÍ TISKÁRNY.

MULTIFUNKČNÍ TISKÁRNY

barevné

	Canon Pixma MG8150	Canon Pixma MG6150	Canon Pixma MG5250	Dell 2155cn	HP Officejet Pro 8500A Plus	Canon Pixma MP280	Canon Pixma MP495	Dell 1355cnw
Technologie tisku	inkoust	inkoust	inkoust	laser	inkoust	inkoust	inkoust	laser
Průměrná cena (Kč)	6460	3970	2900	16 410	6770	1270	1700	14 400
CELKOVÉ HODNOCENÍ	DOBŘE (1,8)	DOBŘE (1,9)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,0)	DOBŘE (2,1)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)
TISK	dobře (1,9)	dobře (2,0)	dobře (2,1)	dobře (1,6)	dobře (1,9)	dobře (2,5)	dobře (2,5)	dobře (1,8)
Textový dokument / graf a tabulka	● / ●	○ / ●	○ / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
Tisk v nejvyšší kvalitě	○	○	○	●	●	⊖	⊖	●
Fotografie	●	●	●	●	●	●	●	●
Odolnost tisku	●	●	●	●	●	●	●	●
SKENER	velmi dobře (1,0)	velmi dobře (1,3)	dobře (1,6)	dobře (1,9)	dobře (2,0)	dobře (1,8)	dobře (1,9)	dobře (2,0)
Textový dokument / stránka z časopisu	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
Fotografie / trojrozměrný objekt ¹⁾	● / ●	● / ○	● / ○	● / ●	● / ○	● / ○	○ / ○	● / ○
KOPIRKA	velmi dobře (1,5)	dobře (1,9)	dobře (1,6)	dobře (1,7)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (2,2)	uspokojivě (3,0)
FAX	□	□	□	velmi dobře (0,5)	velmi dobře (0,5)	□	□	velmi dobře (0,5)
SPOTŘEBA INKoustU / NÁPLNĚ TONERU	uspokojivě (3,3)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,2)	uspokojivě (3,5)	dobře (2,1)	uspokojivě (3,5)	uspokojivě (3,5)	dostatečně (3,9)
Velikost náplně / toneru	bežná	bežná	bežná	velká	velká	velká	velká	velká
Textový dokument (Kč/stránka)	⊖ 1,30	⊖ 1,30	○ 1,10	○ 0,90	● 0,30	⊖ 1,40	⊖ 1,30	⊗ 2,30
Graf a tabulka (Kč/stránka)	○ 4,30	○ 4,10	○ 4,10	⊖ 5,60	● 1,60	⊖ 5,20	⊖ 5,20	⊖ 5,90
Fotografie A4 (Kč/stránka)	○ 14,00	○ 13,70	○ 15,10	⊖ 24,50	● 10,10	○ 16,30	○ 17,80	○ 17,40
OBSLUHA	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,9)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	dobře (2,4)
Instalace a uvedení do provozu	●	●	●	●	●	●	●	●
Tisk: dokumentu / fotografie ²⁾	● / ●	● / ●	● / ●	● / □	● / ●	● / ●	● / ●	● / □
Použití: kopírka / fax / skener	● / □ / ●	● / □ / ●	● / □ / ●	● / ● / ●	● / ● / ●	● / □ / ●	● / □ / ●	● / ● / ●
Údržba	●	●	●	●	●	●	●	●
Odinstalace	●	●	●	●	●	●	●	●
Návod k použití	●	●	●	●	●	●	●	●
Hlučnost	○	○	○	○	○	○	○	●
VYBAVENÍ	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	dostatečně (3,9)	velmi dobře (1,5)	dostatečně (4,1)	dostatečně (3,7)	dostatečně (3,9)
PRÁCE V SÍTI	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (1,5)	dobře (2,0)	velmi dobře (1,3)	velmi dobře (1,5)	dostatečně (4,0)	uspokojivě (3,0)	dobře (2,5)
PŘÍMÝ TISK FOTOGRAFIÍ	dobře (1,8)	dobře (1,8)	dobře (1,8)	□	dobře (2,0)	□	□	□
SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE	velmi dobře (1,4)	velmi dobře (1,4)	dobře (1,6)	uspokojivě (2,8)	dobře (1,9)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (1,2)	dobře (2,5)
VYBAVENÍ / TECHNICKÉ ÚDAJE								
Tisk z paměťové karty / fotoaparátu	■ / ■	■ / ■	■ / ■	□ / □	■ / ■	□ / □	□ / □	□ / □
Displej s náhledem	■	■	■	□	■	□	□	□
Síťové rozhraní: ethernet / wi-fi	■ / ■	■ / ■	□ / ■	■ / □	■ / ■	□ / □	□ / ■	■ / ■
Rychlost: text (str./min) / foto A4 (min/foto)	9,1 / 1,8	9,1 / 1,7	8,6 / 1,8	13 / 0,6	9,4 / 2,4	7,3 / 3,3	7,7 / 3,2	8,1 / 0,5
Oboustranný tisk / podavač stránek ³⁾	■ / □	■ / □	■ / □	□ / ■	■ / ■	□ / □	□ / □	□ / ■
Oddělené zásobníky	■	■	■	■	■	□	□	■
Používá barevné náplně při tisku čb dokumentu	□	□	□	□	■	□	□	■
Tisk možný bez barevné náplně	□	□	□	■	□	■	■	□

Přes 100 otestovaných tiskáren na www.dtest.cz

Na www.dtest.cz/tiskarny naleznete výsledky dalších multifunkčních a jednoúčelových tiskáren, detailnější hodnocení jednotlivých zkoušek a přehled jejich vybavení. Tiskárny lze třídit a řadit podle různých kritérií a vzájemně porovnávat.

							černobílé			
HP LaserJet Pro CM1415fw	Epson Stylus SX425W	HP Deskjet 2050	HP Deskjet 3050 AiO Wireless	OKI MC160n	Epson Stylus SX218	Epson Stylus SX125	Dell 1135n	OKI MB460	Samsung SCX-4623FW	Panasonic KX-MB2000
laser	inkoust	inkoust	inkoust	laser	inkoust	inkoust	laser	laser	laser	laser
8970	1640	1050	1640	9840	1270	1040	8360	8830	5930	3920
DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)	DOBŘE (2,5)	DOBŘE (2,5)	USPOKOJIVĚ (2,6)	USPOKOJIVĚ (2,8)	USPOKOJIVĚ (3,5)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,3)	DOBŘE (2,4)
dobře (2,3)	dobře (2,5)	dobře (2,1)	dobře (2,1)	dobře (1,9)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,3)	dobře (2,0)	dobře (1,7)	dobře (2,0)	dobře (2,1)
● / ●	● / ●	● / ●	○ / ●	● / ●	○ / ○	○ / ○	● / ●	● / ●	● / ●	● / ●
○	●	●	●	○	○	○	○	●	○	●
○	○	●	●	●	○	⊖	□	□	□	□
●	●	○	●	●	●	●	●	●	●	●
dobře (1,8)	dobře (2,4)	dobře (2,4)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,6)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,0)	dobře (1,9)	dobře (2,0)	uspokojivě (3,0)
● / ●	● / ○	● / ○	● / ○	● / ⊖	● / ⊖	● / ⊖	● / ●	● / ●	● / ●	● / ○
● / ○	● / ○	● / ○	● / ○	○ / ○	● / ○	● / ○	● / ○	● / ●	● / ○	○ / ○
dobře (1,6)	dobře (2,1)	dobře (2,4)	dobře (2,2)	dobře (1,8)	uspokojivě (2,9)	dostatečně (4,2)	dobře (2,1)	dobře (1,9)	dobře (2,1)	dobře (1,9)
velmi dobře (0,5)	□	□	□	velmi dobře (0,5)	□	□	velmi dobře (0,5)	□	velmi dobře (0,5)	□
uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,0)	dostatečně (3,7)	dostatečně (3,6)	uspokojivě (2,7)	dostatečně (3,7)	dostatečně (4,2)	uspokojivě (3,0)	dobře (1,6)	dobře (2,4)	dobře (1,6)
bežná	velká	velká	velká	velká	velká	bežná	velká	velká	velká	bežná
○ 0,70	○ 0,80	⊖ 1,20	○ 1,20	○ 0,70	⊖ 1,30	⊖ 1,90	○ 1,00	● 0,30	○ 0,60	● 0,30
⊖ 5,30	○ 3,60	⊖ 6,20	⊖ 5,80	○ 3,50	⊖ 6,90	⊖ 9,10	○ 3,00	● 1,00	● 1,90	● 1,00
○ 12,00	○ 13,90	⊖ 22,00	⊖ 20,70	● 9,00	○ 19,90	⊖ 28,70	□	□	□	□
uspokojivě (2,6)	dobře (2,4)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (3,7)	uspokojivě (2,9)	dostatečně (4,3)	uspokojivě (2,8)	uspokojivě (3,4)	uspokojivě (2,9)	uspokojivě (2,7)
●	●	●	●	⊖	●	●	●	⊖	●	●
● / ●	● / ●	⊖ / ⊖	● / ⊖	⊖ / □	● / ●	● / ●	⊖ / □	⊖ / □	⊖ / □	● / □
● / ● / ●	● / □ / ●	● / □ / ●	● / □ / ●	● / ● / ●	● / □ / ●	● / □ / ●	● / ● / ●	● / □ / ●	● / ● / ●	● / □ / ●
●	⊖	●	⊖	⊖	⊖	⊖	●	⊖	●	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●
○	○	○	○	○	○	○	●	○	●	⊖
dostatečně (3,8)	uspokojivě (2,7)	nedostatečně (5,1)	nedostatečně (4,6)	dostatečně (3,9)	uspokojivě (3,1)	dostatečně (4,1)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,1)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,3)
velmi dobře (1,5)	dobře (2,0)	dostatečně (4,0)	uspokojivě (3,0)	uspokojivě (3,3)	dostatečně (4,0)	dostatečně (4,0)	dobře (2,3)	uspokojivě (3,3)	dobře (2,5)	dobře (2,3)
□	uspokojivě (3,0)	□	□	□	uspokojivě (2,9)	□	□	□	□	□
uspokojivě (2,9)	velmi dobře (1,5)	velmi dobře (0,8)	velmi dobře (0,8)	uspokojivě (2,8)	dobře (2,4)	velmi dobře (1,0)	dobře (2,3)	uspokojivě (2,6)	dobře (2,3)	dobře (2,0)
□ / □	■ / □	□ / □	□ / □	□ / □	■ / □	□ / □	□ / □	□ / □	□ / □	□ / □
□	■	□	□	□	■	□	□	□	□	□
■ / ■	□ / ■	□ / □	□ / ■	■ / □	□ / □	□ / □	■ / □	■ / □	■ / ■	■ / □
6,7 / 0,6	5,7 / 10,4	5,5 / 2,9	7,1 / 2,7	12,5 / 0,7	4,3 / 14,1	3 / 15,6	13,6 / □	17,6 / □	13,6 / □	14,3 / □
□ / ■	□ / □	□ / □	□ / □	□ / ■	□ / □	□ / □	□ / ■	□ / ■	□ / ■	□ / □
■	■	□	□	■	■	■	□	□	□	□
□	■	□	□	□	□	□	□	□	□	□
■	■	■	■	□	□	□	□	□	□	□

¹⁾ Skenování předmětu, který nelze zcela přitisknout k ploše skeneru, např. otevřená kniha.

²⁾ Tisk fotografie velikosti pohlednice (10 x 15 cm), modely bez hodnocení na papír této velikosti netisknou. U černobílých tiskáren zkouška vynechávána.

³⁾ automatický podavač pro skenování a kopírování vícestránkových dokumentů

Canon Pixma MG8150
cena: 6460 Kč
DOBŘE (1,8)

Canon Pixma MG6150
cena: 3970 Kč
DOBŘE (1,9)

Canon Pixma MG5250
cena: 2900 Kč
DOBŘE (2,0)

Dell 2155cn
cena: 16 410 Kč
DOBŘE (2,0)

HP Officejet Pro 8500A Plus
cena: 6770 Kč
DOBŘE (2,1)

Canon Pixma MP280
cena: 1270 Kč
DOBŘE (2,3)

Canon Pixma MP495
cena: 1700 Kč
DOBŘE (2,3)

Dell 1355cnw
cena: 14 400 Kč
DOBŘE (2,3)

HP LaserJet Pro CM1415fnw
cena: 8970 Kč
DOBŘE (2,3)

Epson Stylus SX425W
cena: 1640 Kč
DOBŘE (2,4)

HP Deskjet 2050
cena: 1050 Kč
DOBŘE (2,5)

HP Deskjet 3050 AiO Wireless
cena: 1640 Kč
DOBŘE (2,5)

OKI MC160n
cena: 9840 Kč
USPOKOJIVĚ (2,6)

Epson Stylus SX218
cena: 1270 Kč
USPOKOJIVĚ (2,8)

Epson Stylus SX125
cena: 1040 Kč
USPOKOJIVĚ (3,5)

Dell 1135n
cena: 8360 Kč
DOBŘE (2,3)

OKI MB460
cena: 8830 Kč
DOBŘE (2,3)

Samsung SCX-4623FW
cena: 5930 Kč
DOBŘE (2,3)

Panasonic KX-MB2000
cena: 3920 Kč
DOBŘE (2,4)

toaparátu je výběr a tisk fotografií prováděn přímo na jeho displeji, tisk souborů uložených na paměťové kartě pak skrz ovládání na tiskárně. Další poměrně běžnou výbavou je síťové rozhraní, které umožňuje k tiskárně připojit jakýkoliv počítač přes lokální síť, ať už pomocí klasického ethernetového kabelu, nebo přes wi-fi. Nemá-li tiskárna síťové rozhraní, lze ji sdílet přes počítač, ke kterému je připojena USB kabelem, počítač však musí být zapnutý.

Trable s tonery

Test pohodlnosti obsluhy tiskáren odhalil jejich různé stinné stránky. U modelu OKI MC160n jsme narazili na problémy související s nestandardními tonery, umístěnými v otočném zásobníku. Jeho rotování zpomaluje barevný tisk, tonery se obtížněji vyměňují a také jsme si častěji než u ostatních modelů umazali ruce od barev. Navíc má tiskárna tendence k zasekávání papíru, zejména při oboustranném tisku. Snadněji se uspiníte i při výměně toneru dalšího modelu od firmy OKI (MB460), navíc i tato tiskárna je náchylnější k zasekům papíru, tentokrát při tisknutí většího počtu stran.

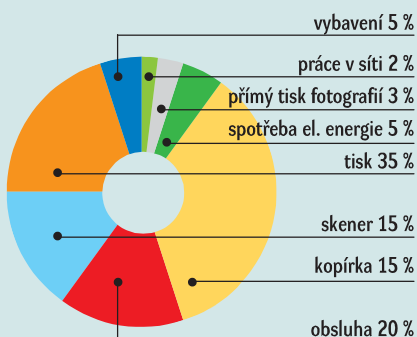
Zvolíte-li oboustranný tisk u modelů Canon, velmi mírně se sníží kvalita tisku, což je vlastnost, kterou jsme u jiných tiskáren nezaznamenali. Další negativa stojící za zmínku se týkají modelů Epson Stylus SX125, Stylus SX218, Stylus SX425W a HP Deskjet 2050: dovolují jen omezený přístup k trase papíru, takže pokud se papír v tiskárně zasekne, bude jeho odstranění obtížnější. A pozor, HP Deskjet 2050 ani Deskjet 3050 se nepodařilo přimět k tisku až k okrajům fotografického papíru o rozměrech 10x15 cm. ■

Jak testujeme

podrobný postup testu multifunkčních tiskáren naleznete na www.dtest.cz/tiskarny

Jak hodnotíme

grafická skladba celkového hodnocení multifunkčních tiskáren

Jak tisknout šetrně?

Tiskněte v nižší kvalitě. Zjistili jsme, že režim nižší kvality tisku (nazývaný koncept, rychlý tisk, úspora toneru apod.) spotřebuje polovinu i méně barvy, text je přitom stále perfektně čitelný. Lze takto tisknout i grafiku, pokud vám jde jen o její výpovědní hodnotu, nicméně ztrátou kvality pochopitelně utrpí více než text.

Tiskněte černobíle. Barevný tisk bývá leckdy nákladnější než černobílý, pokud tedy nutně nepotřebujete dokument v barvách, není důvod jimi plýtvat.

Tiskněte i po upozornění na docházející náplň. Některé tiskárny vzbuzují dojem, že je třeba vyměnit náplně okamžitě, ale dokud tiskárna uspokojivě tiskne, klidně pokračujte navzdory varování. Varování se objevují někdy už ve chvíli, kdy v náplni zbývá ještě 20 % barvy. Není však od věci mít v záloze náplně nové, neboť prázdné by v tiskárně neměly zůstat příliš dlouho (tisková hlava může vyschnout a pak se špatně čistit).

Vyměňte jen barvu, která došla. Rostoucí počet tiskáren používá pro každou z barev oddělené zásobníky a ovladač tiskárny nebo její displej napoví, která z nich je prázdná a které ještě není třeba měnit.

Nespouštějte příliš často čistící cyklus. Čištění tiskové hlavy spotřebuje stejně náplně jako vytištění několika stran, ale spustit ho je třeba, pouze pokud se na vytisknutých listech objevují pruhy a jiné anomálie.

Vyzkoušejte „zelené“ tiskové programy. Například *GreenPrint* dokáže před odesláním

do tiskárny z dokumentu vystříhnout prázdné listy, stránky jen se záhlavím či zápatím a vlastně jakékoliv jiné. Umí rovněž odstranit obrázky. Verze zdarma ovšem tiskne na každou stránku malou reklamu na placenou verzi. Další možností je třeba *Smart Web Printing* od HP, zásuvný modul pro Internet Explorer a Firefox 3.x, který funguje s jakoukoliv tiskárnou a umožňuje vybrat jen ty části webových stránek, které chcete vytisknout a rozvrhnout je na list podle libosti.

Tiskněte po obou stranách. Rostoucí počet tiskáren umí tisknout oboustranně, pokud k nim zrovna ta vaše nepatří, můžete v nastavení před tiskem zvolit „manuální“ oboustranný tisk – nejdříve se vytisknou liché a následně na druhou stranu sudé stránky.

Tiskněte více stran na jeden list. Zvládá to naprostá většina tiskáren a dvě stránky na jednom listu jsou zpravidla stále dobře čitelné.

Uložte tiskárnu ke spánku. Většinou se tiskárna do režimu spánku přepne sama po určité době od poslední aktivity, ale raději se ujistěte, že tato funkce není vypnutá.

Vypněte tiskárnu. Zvláště laserové tiskárny se vyplatí zcela vypínat.

Vypněte funkce, které nepoužíváte. Aktivní bezdrátové připojení či bluetooth spotřebují několik wattů navíc, takže pokud tyto funkce nepoužíváte, můžete je v nastavení tiskárny vypnout.

Bolesti pohybového aparátu

Je až s podivem, kolik nejrůznějších nemocí a zdravotních komplikací nás sužuje. Některé vyžadují vysoce odbornou pomoc, jiné můžeme ovlivnit více či méně sami. Někdy si ovšem takovou svépomocí nepomůžeme vůbec, nebo si dokonce zdraví ještě více poškodíme. Příčinami, projevy nejčtenějších lidských neduhů, jejich domácí léčbou, odbornými i lidovými radami, lékovými interakcemi a mnohými dalšími věcmi se budeme zabývat v tomto seriálu.

Pohybový aparát je představován všemi orgány (a jejich systémy), které člověku slouží k pohybu. Jmenovitě jde zejména o kostru, klouby a příčné pruživé svalstvo. Že právě tyto součásti těla nás dovedou pěkně a taky bolestivě potrápí, nebude asi pro nikoho novinkou. A co horšího, často jde o bolest dlouhodobého charakteru, od které nám tradiční analgetika uleví pouze přechodně, ale samotný zdroj bolesti neovlivní. Tento typ bolesti může vycházet z nejrůznějších příčin a postihovat nejvíce součásti pohybového aparátu.

Prevence

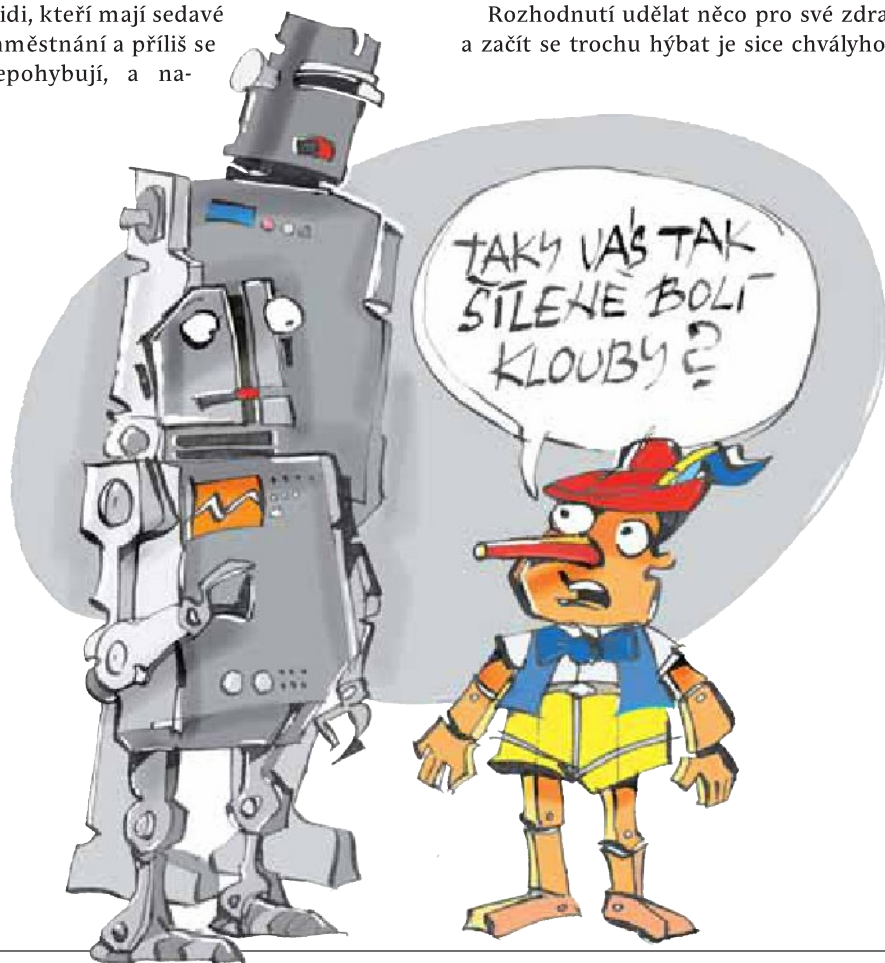
Je bohužel pravdou, že nějaká ta součást pohybového aparátu rozhodně bolet začne – zejména v závislosti na postupujícím věku. Hned zkraje se tedy patří zdůraznit, že zdaleka ne všem bolestem tohoto

druhu můžeme předcházet pomocí preventivních opatření, u některých má pak prevence naopak zásadní význam.

Sice se říkává „pohybem ku zdraví“, ale není vše tak jednoduché. Vždyť problémy s klouby, páteří i svaly velmi často postihují právě vrcholové sportovce. Na druhé straně trápí obdobně i lidi, kteří mají sedavé zaměstnání a příliš se nepohybují, a na-

opak, ty kteří vykonávají těžkou fyzickou práci. Zde se uplatňuje moudré pravidlo „všeho s mírou“. Těžko ovšem činit všeho s mírou, pokud člověk vykonává fyzicky náročné zaměstnání nebo se věnuje vrcholovému sportu. V takovém případě je však význam prevence snad ještě důležitější.

Rozhodnutí udělat něco pro své zdraví a začít se trochu hýbat je sice chvályhod-

Artróza

Nezánětlivé onemocnění kloubů, pro které je typická postupná destrukce kloubní chrupavky. Výsledkem je omezení hybnosti kloubu a bolestivé projevy, které se výrazně stupňují v případech, kdy dojde i k druhotnému poškození okolních tkání. Změny na kloubech jsou nevratné.

Degenerativní poškození chrupavky může nastat z různých příčin včetně přirozeného procesu stárnutí, zlomenin lokalizovaných v kloubních oblastech, vlivem zánětů kloubů, nadváhou, nevhodnými pohybovými návyky a v souvislosti s chorobami látkové výměny.

Bechtěrevova choroba

Progresivní revmatické onemocnění, je-

hož podstatu představuje chronický zánětlivý proces. Zasahuje zejména páteřní a kyčelní klouby a přilehlé měkké tkáně. Mezi jejími příznaky figurují značně bolestivé stavy, které silně ovlivňují kvalitu života pacientů a značně znesnadňují i běžné denní úkony. Výskyt Bechtěrevovy choroby je několikrát častější u mužů, přičemž nejčastěji se nemoc projevuje již v druhé nebo třetí dekádě života. Prvotní bolesti způsobené touto nemocí jsou často mylně přičítány důsledku sportovních aktivit.

Osteoporóza

Metabolická kostní choroba, která se projevuje řídnutím kostní tkáně. V kostech se vytvářejí póry, dochází k úbytku

vápníku a jiných minerálů. Příčinou může být podvýživa, nedostatek pohybu, věk nebo menopauza. Projevuje se bolestmi zad, snadnou lomivostí kostí, zmenšením tělesné výšky, sníženou pohyblivostí a vytvořením hrbu (kyfóza).

Revmatoidní artritida

Zánětlivé autoimunitní onemocnění, které se projevuje především zánětem a bolestivostí kloubů a jejich postupným poškozením, postihuje však i ostatní orgány. Jde o dlouhodobé, postupující a invalidizující onemocnění, provázené bolestí. Jeho průběh člověka postupně omezuje v pohybu, brání mu vykonávat běžné každodenní aktivity a žít samostatný a nezávislý život.

né, přesto je třeba určitá rozvaha. Ne každý druh sportu je k prevenci bolestí pohybového aparátu vhodný, špatně prováděné cvičení je naopak strůjcem těchto problémů. V případě běhání je nevhodný tvrdý povrch (asfalt, beton aj.), kdy nárazy mají na klouby a páteř spíše negativní vliv. Za ideální se naopak považuje plavání, vhodné jak k posílení, tak protažení svalstva. Častou chybou je také bezhlavý začátek intenzivního zátěžového cvičení, které nepřipravený organismus silně vyčerpá.

Masáže a Dornova metoda

Odborně prováděné masáže jsou vhodným prostředkem k uvolnění svalstva, které nejen napomáhají odstranit již přítomné bolesti, ale také jim částečně předcházet. Relaxace svalů je důležitým prvkem prevence. Jak při fyzicky náročné práci, tak při sedavém zaměstnání (zejména při špatné technice sezení) dostávají svaly i páteř natěně zabrat.

V tomto ohledu je velmi zajímavou možností tzv. Dornova metoda, která se v nedávných letech stala poměrně populární. Zaměřuje se na bolesti zad, kyčlí, loktů atd., ale i na problémy s nestejně dlouhými končetinami v případech, kdy nejde o vrozenou vadu.

Jedná se o jemnou manuální terapii, která za využití pohybů pacienta a jemného tlaku terapeuta uvádí obratle a jednotlivé klouby údajně s velkou přesností na „své místo“. Ačkoliv nemáme k dispozici studie uvádějící úspěšnost této metody, řada lidí je s jejími výsledky velmi spokojena. Přesto je vhodné předem celou záležitost probrat s odborným lékařem, který nemusí tuto metodu v některých případech doporučit.

Doplňky stravy

Neměly by být v prevenci bolestí pohybového aparátu opomíjeny. Základ předsta-

vuje dostatečný přísun vitamínů a minerálních látek, který lze ovšem doporučit všeobecně.

Jinak je tomu u problému s klouby, resp. s chrupavkami. K prevenci bolesti vznikající převážně v následku artrózy se využívají přípravky s obsahem glukosamin sulfátu a chondroitin sulfátu. Velmi často jde o prostředky s výtažkem zvířecích chrupavek, které tělo dokáže k výživě chrupavek vlastních využít a zvýšit tak jejich pevnost a pružnost.

U bolestí svalů se sice dá využít nejrůznějších krémů a gelů, obvykle se ovšem aplikují právě až při bolestivých obtížích. Jejich prevence spočívá spíše v pravidelném protahovacím cvičení a v uvolňovacích masážích.

Akupunktura

Dráždění určitých bodů na povrchu těla prováděné nejčastěji vpichováním jehel patří k metodám tradiční čínské medicíny, jejíž počátky se datují zhruba do období třetího tisíciletí před naším letopočtem.

K dráždění akupunkturálních bodů se používají 0,2 až 0,3 milimetru tenké jehly, jejichž délka se pohybuje mezi 15 a 65 milimetry. Vpichy se umísťují do různých hloubek, v závislosti na umístění akupunkturálního bodu. Volba bodu, nebo více bodů závisí na druhu zdravotních obtíží pacienta. Akupunktura staví buď na diagnóze určené „klasickým“ způsobem, nebo se řídí diagnózou vlastní, vycházející z nejrůznějších znaků. Ve své základní formě se akupunktura nezaměřuje přímo na konkrétní nemoc, ale jejím hlavním cílem je dosažení rovnováhy, které se pak rovná vyléčení pacienta.

Krácano, plná verze na www.dtest.cz

● Filip Kopecký

Skolióza

Vychýlení páteře do strany. Může být vrozená nebo způsobená různými onemocněními páteře, zádových svalů nebo nervů.

Svalová dysbalance

Porucha hybného systému. Jedná se o stav, kdy jsou svaly působící proti sobě ve vzájemné nerovnováze. Často se stává, že jeden z těchto svalů je ochablý, protipůsobící pak zkrácený. Příčinou vzniku je často nerovnoměrné zatěžování svalových skupin (např. při sportu), může se vyskytnout i jako poúrazový projev, kdy člověk vyhledává nebolestivou polohu a v ní posléze dlouhodobě setrvává. Navelek je patrné vadné držení těla.

Klouby

Kloub je pohybové spojení dvou či více kostí, jejichž dotykové plochy jsou opatřeny chrupavkou. Většina kloubů se skládá z kloubní hlavice a kloubní jamky, které jsou uzavřeny do kloubního pouzdra. Kloubní pouzdro je tvořeno vazivem a zpevněno rovněž kloubními vazy. Tvary kloubů a jejich styčných ploch, jakož i jejich velikost, jsou značně rozmanité a umožňují, rovněž v závislosti na přidruženém svalstvu, různé druhy pohybu a jeho rozsah. Rozeznáváme např. klouby ploché, sedlové, čepové, kladkové, kulové, vejčité, válcové.

Při pohybu vzniká v kloubech zcela přirozené tření, k jehož redukci slouží tzv. synoviální tekutina, zpomalující svou přítomností kloubní opotřebení. K tomu ovšem v průběhu lidského života neodvratně dochází a s ním často i k mnohdy značně bolestivým stavům.

Páteř

Lidská páteř vykazuje dvojité esovité prohnutí (lordóza, kyfóza), které jí zajišťuje pružnost. Člověku tak umožňuje vzpřímenou chůzi, současně také představuje ochranu míchy. Tvoří jí 33–34 obratlů, a to 7 krčních, 12 hrudních, 5 bederních, 5 křížových a 4–5 obratlů kostrčních. První krční obratel umožňuje otáčení hlavy po svislé ose, nasedající čepovec pak umožňuje její výkyvy. Na hrudní obratle jsou pak napojena žebra. Bederní obratle jsou z celé páteře nejmohutnější, níže se nachází srůst křížových obratlů tvořící kost křížovou a následně srůst obratlů kostrčních, představující kost kostrční.

Jednotlivé obratle jsou tvořeny tělem, obloukem a výběžky, které z něj vycházejí (příčný a trnový). Středem každého obratle prochází obratlový otvor, ve kterém je uložena mícha. Jednotlivé obratle jsou spojeny pomocí kloubů, vazů a pružných chrupavčitých destiček, vložených mezi jednotlivá těla obratlů.

Zařazení brambor do varných typů

Varný typ A, AB, BA
s velmi pevnou či pevnou dužninou, nerozvářivé, velmi slabě moučnaté, lojovité, vhodné do salátu i jako příloha

Varný typ B, BC
se středně pevnou až kyprou dužninou, slabě až středně moučnaté, univerzální využití, jako příloha či do polévek

Varný typ C, CB
s měkkou, kyprou a silně moučnatou dužninou, středně rozvářivé, vhodné do těsta a na kaši

Pramen: Českomoravský svaz šlechtitelů, Vyhláška MZe 157/2003 Sb.

Na etiketě nesmí chybět

Název odrůdy, varný typ a země původu. Dále pak adresa obchodní firmy, ze které musí být zřejmé, jedná-li se o výrobce, dovozce nebo prodejce. Uvádět se musí také obchodní označení názvem skupiny (konzumní rané, konzumní pozdní) a u zabaleného zboží hmotnost v kilogramech. U skupiny konzumní rané brambory je povinností uvést barvu dužniny a tvar hlíz s případným označením „drobné“. Hlízy by měly být nepoškozené, čisté, zdravé a suché, pevné a mít lehkou zemitou vůni a stejnou barvu.

Pramen: Vyhláška MZe 157/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Hezké české

Věřili byste tomu, že i mezi bramborami lze najít půvabné miss? Narazili jsme na ně v publikaci České odrůdy konzumních brambor 2010 z pera Českomoravského svazu šlechtitelů. U některých odrůd šlechtitelé přímo vyzdvihují jejich lepší tvar. Odrůdu MONIKA varného typu B například popisují jako velmi vzhlednou. Pěkného vzhledu je KRASA (B). Přívlastek vzhledné si vysloužily AXA (AB), JUDITA (B), NANCY (BA), VENDULA (BA) a VERA (BA). Stále však platí, že láska prochází žaludkem, takže skutečnou hodnotu bramborových krásků poznáme až na talíři.

Brambory v obchodech musí být povinně označeny varným typem. Přesto se občas nestačíme divit, co jsme si přinesli domů. Pravdu poznáme až po vytažení z hrnce.

Kde jsou ty časy, kdy měly všechny brambory v českých obchodech název Radka, což byla převládající odrůda na domácím trhu. Výběr byl jednoduchý. Hlavně šlo o to, neodnést si domů brambory nahnílé nebo jinak poškozené. Fajnšmekři si brambory pěstovali sami anebo si pro ně jezdili k příbuzným na venkov.

Teď máme 157 v Česku registrovaných odrůd brambor, z toho 40 domácího původu. Tím výčet nekončí. Pultry projde dalších zhruba 200 zahraničních odrůd, v Česku neregistrovaných. Podle zákona stačí, když mají registraci v některém z členských států Evropské unie. Ale třeba rané brambory se k nám dovážejí až z Egypta, Maroka nebo Izraele.

Jak se v té záplavě oriento-

vat? Lidové rčení radí, aby se všechny brambory neházely do stejného pytle. A totéž, i když jinými slovy, nařizuje také vyhláška Ministerstva zemědělství číslo 157/2003 Sb., kterou se řídí prodej brambor v českých obchodech. Ať už si je kupujeme v sáčku nebo volně ložené z přepravky, vždy musejí být stejné odrůdy a nesmí mezi ně být přimíchána odrůda jiná.

Kromě názvu odrůdy musí být na etiketě povinně uveden varný typ brambor a země jejich původu. Ale jsou tyto údaje ověřitelné? Je v sáčku s brambory deklarovaná odrůda? Co když si v dobré víře z obchodu přineseme místo odrůdy vyšlechtěné na salát brambory určené k přípravě kaše?

Že jsou brambory shnilé, naklíčené, strupovité nebo zelené, poznáme pouhým okem. Ale chuťové vlastnosti, které se skrývají pod slupkou, odborně se jim říká stolní hodnota, nedokáže při nákupu v samoobsluze odhadnout ani odborník.

Vzhled není všechno

V minulosti byl dobrým vodít-

pečení – vyšlechtili žlutomasé odrůdy oválného tvaru, avšak s různou pevností dužniny. Vybrat si pouhým pohledem kýžený varný typ se stalo prakticky nemožné. Spotřebitel je při výběru odkázan na to, co mu o bramborách sdělí etiketa.

„Zda jsou brambory vhodné na salát nebo na kaši, poznám až po uvaření,“ říká profesor České zemědělské univerzity v Praze Karel Hamouz, který je zároveň členem hodnotitelské komise pro odrůdy Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského.

S pravostí deklarovaných odrůd je to ještě složitější. Tady tvar sice leccos napoví, ale skutečná jistota se dá získat až z testů DNA šťávy vylisované z brambor. K tomu je ale zapotřebí mít srovnávací vzorek příslušné odrůdy, který šlechtitelské firmy mohou, avšak nemusí poskytnout.

Země původu by spotřebitele nemusela zajímat, protože nic takového jako typická národní chuť brambor neexistuje. Konkrétně například Němci mají v největší oblibě nizozemskou odrůdu Annabelle, i když si ji pěstují na svých polích sami.

V jaké zemi byly brambory sklizeny, však může mít klíčový význam, pokud spotřebiteli zachutnaly natolik, že se je rozhodne vypěstovat na vlastní zahrádce. Například nové brambory z Egypta jsou určeny pouze k jídlu a rozhodně ne jako sadba na záhony. Zahrádkář by si mohl zamořit půdu rostlinnou chorobou, kterou by pak hmyz rozšířil i na další území. Je-li na etiketě varování, že hlízy nejsou určené k sadbě, nelze ho brát na lehkou váhu.

Povlak hlíny skryje vady

Konkurence na trhu zvýšila kulturu prodeje, proto se většina brambor prodává až po umytí. Je to dobře, neboť po odstranění povlaku hlíny se brambory ukážou ve

kem při výběru brambor tvar jejich hlíz. V zásadě platilo, že protáhlé tvary, rohlíčky nebo ledvinky, se nerozvářely, uvnitř byly lojovité a žlutomasé, proto se hodily do salátu. Naproti tomu světlejší kulaté hlízy obsahovaly více škrobu, takže byly po uvaření více rozsypavé, tedy vhodné na kaši nebo do bramboráku.

Tohle vymezení už dávno neplatí. Šlechtitelé v celé Evropě – kromě Anglie, kde si potrpí na bělomasé rozsypavé hlízy na

Výživové hodnoty pro různě upravené brambory (100 g)

	Vařené ve slupce	Vařené loupané	Pеченé ve slupce	Bramb. kaše s mlékem a máslem	Smažené hranolky
Energie (kcal)	66	77	85	104	280
Bílkoviny (g)	1,4	1,8	2,6	1,8	3,3
Sacharidy (g)	15,4	17	17,9	15,5	34
Tuk (g)	0,3	0,1	0,1	4,3	15,5
Vláknina (g)	1,5	1,2	3,1	1,1	2,1
Draslík (mg)	460	280	547	260	650
Železo (mg)	1,6	0,4	0,9	0,4	1,0
Vitamin B1 (mg)	0,13	0,18	0,11	0,16	0,08
Vitamin B6 (mg)	0,33	0,33	0,23	0,3	0,36
Vitamin C (mg)	9	6	14	8	4

Pramen: Výzkumný ústav potravinářský Praha

Stolní hodnota brambor

Konzistence: vyjadřuje odolnost dužniny vůči tlaku. Spolu s moučnatostí určuje zařazení odrůdy do varného typu.

Struktura: vyjadřuje jemnost nebo hrubost dužniny, moučnaté hlízy mají zpravidla hrubou strukturu.

Moučnatost: přímo souvisí s obsahem škrobu. Určuje zařazení do varných typů a způsob užití.

Vlhkost: pro konzum jsou vhodné hlízy slabě až středně vlhké. Příliš suchá dužnina je špatně polykatelná, silně vlhká je měkká a nechutná.

Nedostatky v chuti: hlízy s pachutěmi nebo příliš suché, silně vlhké či velmi hrubé jsou pro konzum nevhodné.

Tmavnutí vařených hlíz: jestliže po dvou hodinách od uvaření hlízy výrazně ztmavnou, nehodí se již pro konzum.

Varný typ: komplexní znak, který vyjadřuje převažující využití odrůdy. V prodeji jsou typy A, B a C.

Existuje ještě typ D, který má pro svůj vysoký obsah škrobu pouze průmyslové využití.

své kráse nebo ošklivosti. Protože se však brambory s drsnou slupkou a nepravidelným tvarem špatně myjí a kartáčují, sílí tlak, aby se pěstovaly jen odrůdy pravidelného tvaru s hladkou slupkou. Ostatně právě proto, že krásně vypadá, je v Česku jednou z nejpěstovanějších odrůd Impala, o které však odborníci tvrdí, že nemá valnou stolní hodnotu.

Do salátu či na kaši?

Rozdělení brambor do tří varných typů je pouze orientační, protože některé odrůdy mají znaky dvou sousedících typů. Brambory varného typu A, který by splňoval všechny požadavky na tuto skupinou kladenou, ve skutečnosti neexistují. Dokonce i proslulé Keřkovské rohlíčky, které dozrají k nejlepší chuti v období Vánoc a jsou v Česku synonymem salátové brambory, nesou zařazení AB. Na salát se hodí i brambory BA. Uklidnit nás může názor odborníků, že čisté áčko by vlastně nikomu ani nechutnalo, jak by bylo tuhé.

Nejlepší bramborová kaše, naprosto bez hrudek, se dá připravit z varného ty-

pu C, který je rovněž vhodný na smažené hranolky. Zlatou střední cestu představuje béčko s univerzálním využitím v kuchyni. Jak vidno, varným typům přiřazená písmena nevyjadřují sníženou nebo zvýšenou kvalitu, ale slouží k navigaci, jaké brambory se k čemu nejlépe hodí.

Přesto nás může čekat překvapení. Koupíme si áčko, kterému při vaření popraská slupka a při loupání se rozpadne. Brambora sice špatná není, ale nehodí se k deklarovanému účelu. K záměnám odrůd dochází, což odborníci vědí. Jak opomíjená je kontrola v tomto směru, lze vyvodit z prověrek Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Z celkového počtu 769 odebraných vzorků na prověřování kvality a zdravotního stavu konzumních brambor byly pouze tři vzorky určeny ke kontrole odrůdové pravosti, všechny s vyhovujícím výsledkem. Údaje jsou z roku 2009, novější nejsou k dispozici.

Co chutnalo odborníkům

Přehled zahrnuje odrůdy brambor, u nichž hodnotitelská komise Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského (ÚKZÚZ) výslovně uvedla, že mají „velmi dobrou kvalitu konzumu“. Uvádíme jen komisi doporučené odrůdy, zařazené do nezávislých zkoušek na českých polích.

Odrůda	Varný typ	Tvar hlíz	Původ šlechtění
Velmi rané			
FLAVIA	B	oválné	Německo
INOVA	B	dlouze oválné	Nizozemsko
MAGDA	AB	krátce oválné	Česká republika
SALINE	B	oválné	Nizozemsko
Rané			
ADÉLA	B	krátce oválné	Česká republika
ANNABELLE	AB	dlouhé	Nizozemsko
DALI	AB	oválné	Nizozemsko
KARIN	B	dlouze oválné	Česká republika
SECURA	B	oválné	Německo
VENDULA	B	oválné až dlouze oválné	Česká republika
Polorané			
KARIERA	B	oválné	Česká republika

Pramen: Seznam doporučených odrůd brambor, ÚKZÚZ 2010

Samozásobitelé nepolevili

Pravdou je, že obliba brambor v Česku klesá, alespoň z pohledu statistiky. Jejich spotřeba se u nás za posledních deset let snížila o 13 kilogramů na hlavu a rok. Každý z nás jich v průměru sní 62 kilogramů za rok, zatímco v roce 2000 to bylo 75 kilogramů. Pěstitelé jich proto sázejí méně, a jelikož se k nám čím dál víc tlačí zahraniční producenti, snížila se u nás výměra brambor za uplynulé desetiletí o polovinu. Z ciziny už pochází čtvrtina brambor na českém trhu.

Pozoruhodné je, že samozásobitelé si vypěstují brambor jen nepatrně méně, než tomu bylo před deseti lety. Čtvrtinu v Česku spotřebovaných brambor si domácnosti vypěstují sami. Podobně jako

za vínem na jižní Moravu se jezdí pro brambory na Vysočinu k soukromým pěstitelům.

Oč přicházíme, když ve stravě opomíjíme brambory? Jejich hlízy jsou významným zdrojem vitamínu C, který se vařením zničí jen zčásti. Stále platí, že polovina denní potřeby vitamínu C se dá načerpat z brambor, ale musíme jich sníst 200 až 300 gramů za den. Dalšími vitamíny jsou B1, B2 a B6.

Brambory jsou chuťově neutrální, takže se jimi nelze přejíst. Mají vysoký obsah draslíku, a proto jsou zásadité povahy na rozdíl od kysele reagujících cukrů a tuků, které neutralizují. Mají tedy dietní vlastnosti. Další předností je, že neobsahují žádný alergen ani tuk – s výjimkou sma-

žených hranolků. Navíc je v nich vláknina, zvaná střevní kartáč, která podporuje peristaltiku.

Kolik zdraví prospěšných látek v uvařených bramborách zůstane, záleží na způsobu jejich přípravy, jak zjistil Výzkumný ústav potravinářský Praha. Obecně platí, že vařením ve slupce si uchovají vyšší výživovou hodnotu. Odborné komise hodnotí při degustacích brambory uvařené bez soli ve slupce a v páře. Chuť jednotlivých odrůd zapíjejí mlékem, obdobně jako vinaři zajírají každý doušek jiskřivého moku kousky chleba.

● Alice Olbrichová

Nešetřete zbytečně

Cestovní pojištění je prostředkem, který pomáhá, aby se zahraniční dovolená stala poklidným a příjemným místem odpočinku. Bez něj by se mohla proměnit v drahou noční můru, která by mohla strašit po hodně dlouhou dobu.

Cestovní pojištění nejčastěji kryje rizika spjatá s náhlým onemocněním, úrazem, ztrátou zavazadel nebo škodou způsobenou třetí osobě během návštěvy zahraničí. Samozřejmě existují i další možná připojištění, která bývají dost pestrá – od pojištění zpoždění letadla přes pojištění storna zájezdu až po léčebné výlohy spjaté s nemocí či úrazem spolucestujících zvířecích mazlíčků.

Proč se pojistit?

Pokud jste občané Evropské unie a platíte si zdravotní pojištění ve vlastní zemi, pak máte nárok na to, aby vaše zdravotní pojišťovna uhradila náklady na vaši zdravotní péči i v zahraničí, a to v rámci institutu tzv. evropského zdravotního průkazu. Jenže – v jeho případě se jedná pouze o základní zdravotní péči v zařízeních, která jsou

Co dělat při pojistné události?

Kdyby pojistná událost nastala, volejte asistenční službu. Na této telefonní lince dostanete přesné instrukce, co dělat. Služba vás navede na nejbližší vhodné místo, kde můžete být ošetřeni, a poradí, jak postupovat. Schovávejte si veškeré doklady o platbách, aby vám pojišťovna mohla náklady po návratu do ČR proplatit.

plně financována z veřejných zdrojů. Navíc náklady na léčbu v zahraničí často mnohonásobně převyšují náklady na léčbu v ČR a v řadě zemí se vyžaduje při lékařském ošetření spoluúčast pacienta. Pokud byste se sami ke svému běžnému zdravotnímu pojištění do zahraničí nepřipojili, mohlo by vás toto „ušetření“ přivést na nemalé finanční prostředky. Například ošetření zubů je často plně hrazeno pacientem; pokud by pacient nebyl připojištěn, jeho domácí pojišťovna by mu po návratu nic neproplatila. V případě převozu ostatků při úmrtí (tzv. repatriace) je to obdobné a v tomto případě se jedná o velmi vysoké částky.

Co získáte?

Zřízením pojistné smlouvy o cestovním pojištění získáte záruku, že se o vás postará asistenční služba, se kterou pojišťovna, u které jste si pojištění sjednali, spolupracuje. Asistenční služba funguje 24 hodin denně a to v českém jazyce. Telefonní číslo na asistenční službu a podstatné informace o ní získáte při sjednání pojištění. V případě potíží se obraťte přímo na ni.

Kde a za kolik?

Cestovní pojištění nabízí většina českých pojišťoven jak klasických zdravotních, tak komerčních, které se zabývají i jinými oblastmi pojištění. V současné době dokonce již není ani zapotřebí chodit na kamenné pobočky pro zřízení cestovního pojištění, vše lze zařídit po internetu. Při této variantě nabízí řada pojišťoven slevu, protože tím ušetří na administrativních nákladech a nákladech za provize ze zprostředkování.

Jaké faktory ovlivňují výši pojistného?

Svou roli při stanovení ceny pojištění sehrávají: místo pobytu (Evropa, svět s USA či svět bez USA), dále pak věk pojištěného, délka zahraničního pobytu a zaměření cesty (pracovní, turistická či se sportovním zaměřením). A nakonec samozřejmě i kvalita pojistné ochrany. Doporučujeme sjednávat vyšší pojistné částky

zvláště na léčebné výlohy (obvykle se do nich řadí i repatriace, neboli převoz ostatků do vlasti v případě úmrtí) a vyšší pojistné částky na asistenční služby.

Sjednání pojištění po internetu

Jednoduchý krok, který zabere jen pár minut. Má však jednu nevýhodu: po internetu není možné sjednat kompletní nabídku připojištění a některé pojišťovny nabízí pro jednoduchost pouze představené balíčky. Pokud byste si sjednávali pojištění na poslední chvíli, tak vězte, že některé pojišťovny mají v pojistných podmínkách doložku, že vám bude platit pojištění nejdříve od chvíle, kdy dojde platba na účet pojišťovny. U jiných pojišťoven stačí pro počátek pojištění odeslání finančních prostředků na účet pojišťovny.

Jak postupovat při sjednávání cestovního pojištění po internetu? Nejdříve vyplníte základní údaje o dovolené (destinace,

On-line kalkulačky pojišťoven

Na webových stránkách pojišťoven si můžete namodelovat, kolik by stála vaše dovolená. Sami si tam také můžete cestovní pojištění sjednat.

Zdravotní pojišťovny:

<http://www.firmy.cz/Banky-a-financni-sluzby/Pojistovaci-sluzby/Zdravotni-pojistovny>

Komerční pojišťovny:

<http://www.firmy.cz/Banky-a-financni-sluzby/Pojistovaci-sluzby/Komerzni-pojistovny>

Modelový příklad: mladý pár (žena 22 let, muž 25 let), ostrov Ibiza (letecky), 8 dnů

	Allianz Direct	AXA	Česká podnikatelská pojišťovna	Česká pojišťovna	Česká spořitelna	ČPZP	ČSOB pojišťovna	Evropská cestovní pojišťovna
Název produktu	Gold	Reference ^{*)}	Komplet	Globus	Klasik	Komplet	Klient	BASIC
Léčebné výlohy (Kč)	neomezeno	1 500 000	2 000 000	3 000 000	1 500 000	1 250 000	2 500 000	3 000 000
Pojištění zavazadel	20 000	nesjednává se	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Úrazové pojištění smrt (Kč)	nesjednává se	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
plná invalidita (Kč)	nesjednává se	nesjednává se	200 000	nesjednává se	nesjednává se	200 000	nesjednává se	nesjednává se
trvalé následky (Kč)	nesjednává se	100 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Odpovědnost na zdraví (Kč)	10 000 000	750 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	nesjednává se
na věci (Kč)	5 000 000	500 000	500 000	1 000 000	1 000 000	500 000	1 000 000	nesjednává se
Repatriace (Kč)	neomezeno	1 500 000	2 000 000	1 500 000	neomezeno	1 250 000	2 500 000	1 000 000
Cena (Kč)	688	598	460	720	605	448	704	980

Modelový příklad: čtyřčlenná rodina (matka 40 let, otec 45 let, děti 8, resp. 12 let), Itálie (vlastní vůz), 8 dnů

	Allianz Direct	AXA	Česká podnikatelská pojišťovna	Česká pojišťovna	Česká spořitelna	ČPZP	ČSOB pojišťovna	Evropská cestovní pojišťovna
Název produktu	Gold	Reference ^{*)}	Komplet (on-line)	Globus	Klasik	Komplet	Pro jednotlivce a skupiny	BASIC
Léčebné výlohy (Kč)	neomezeno	1 500 000	2 000 000	3 000 000	1 500 000	1 250 000	2 500 000	3 000 000
Pojištění zavazadel (Kč)	20 000	nesjednává se	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Úrazové pojištění smrt (Kč)	nesjednává se	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
plná invalidita (Kč)	nesjednává se	nesjednává se	200 000	nesjednává se	nesjednává se	200 000	nesjednává se	nesjednává se
trvalé následky (Kč)	nesjednává se	100 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Odpovědnost na zdraví (Kč)	10 000 000	750 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	nesjednává se
na věci (Kč)	5 000 000	500 000	500 000	1 000 000	1 000 000	500 000	1 000 000	nesjednává se
Repatriace (Kč)	neomezeno	1 500 000	2 000 000	1 500 000	neomezeno	1 250 000	2 500 000	1 000 000
Cena (Kč)	816	1196	749	1282	605	688	1184	1080

termín, zaměření cesty, jaká pojištění chcete pojistit, na jaké částky, věk a počet osob). Poté vyplníte své osobní údaje (jméno, příjmení, rodné číslo, adresu, a kontakt na vás). Proběhne rekapitulace základních údajů vaší smlouvy, a pokud vše souhlasí, můžete jediným kliknutím odeslat žádost o pojištění na pojišťovnu. Na email vám přijde potvrzení od pojišťovny a pojistná smlouva je uzavřena. Stačí jen uhradit pojistku a můžete se vydat na cestu.

Nezapomeňte si vytisknout pojistnou smlouvu a asistenční kartu! Na dovolené je noste u sebe. Telefonní číslo na asistenční službu a základní údaje doporučujeme napsat si ještě do mobilu.

● Petr Kika, člen think-tanku TANK

Kde se dá cestovní pojištění sjednat?

- na pobočkách pojišťoven
- on-line na webových stránkách pojišťoven
- prostřednictvím cestovních kanceláří

Generali	Komerční pojišťovna	Kooperativa	Revírní bratrská pokladna	UNIQA	Victoria Volksbanken	VZP
Exkluziv	Standard	Klasik	Globus	Standard K2	E-TripALL	Optimal (on-line)
1 700 000	1 250 000	1 500 000	1 500 000	2 000 000	neomezeno	2 000 000
30 000	15 000	15 000	20 000	15 000	50 000	10 000
500 000	100 000	100 000	100 000	150 000	100 000	100 000
nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	200 000	nesjednáva se
500 000	200 000	200 000	200 000	300 000	nesjednáva se	200 000
1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000
1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1 700 000	1 250 000	neomezeno	neomezeno	2 000 000	250 000	2 000 000
352	447	605	560	389	480	464v

Generali	Komerční pojišťovna	Kooperativa	Revírní bratrská pokladna	UNIQA	Victoria Volksbanken	VZP
Exkluziv	Standard (on-line)	Klasik	Globus	Rodinné K2	E-TripALL	Optimal (on-line)
1 700 000	1 250 000	1 500 000	1 500 000	2 000 000	neomezeno	2 000 000
30 000	15 000	15 000	20 000	15 000	50 000	10 000
500 000	100 000	100 000	100 000	150 000	100 000	100 000
nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	nesjednáva se	200 000	nesjednáva se
500 000	200 000	200 000	200 000	300 000	nesjednáva se	200 000
1 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	1 000 000	2 000 000	2 000 000
1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
1 700 000	1 250 000	neomezeno	neomezeno	2 000 000	250 000	2 000 000
488	749	907	1024	403	960	752

Příběhy k smíchu i pláči

Vyhlásili jsme pátrání po absurdnostech a kuriozitách ze života spotřebitelů. Pobavte se příběhem třetím.

Jeden rok v jedné rodině

Vyhráli jsme „úžasný“ tyčový mixer Eta, který jsem už dvakrát reklamovala a modlím se, aby se mu něco stalo po třetí a já si mohla sama vybrat jiný.

Otřesnou zkušenost mám s reklamací v Kauflandu. Jednalo se sice jen o bio mouku za 20 Kč a já si v ní domů přinesla larvy molů. Paní na mě koukala jak na exota, že je to snad i normální, a nechala mě tam 20 minut „vycukat“. Možná si myslela, že když jsem ji jeden den kupovala a druhý reklamovala, že ty larvy mohly být ode mě z domu. Kdyby mi nešlo o princip, tak ji tam tou moukou a dvacetikorunou praštim o zem.

K Vánocům jsem dostala telefon Emgton, který blblnul, a přestože v diskuzích na internetu jsem se dozvěděla, že reklamace český zástupce řeší tak, že je neuznává, riskla jsem to. Nedávno mi volali, že tam mám telefon a mám si ho vyzvednout a na otázku, jestli by to nešlo poslat, že to mám

přes 100 km, mi řekli, že to neposílají. Tak se tam holt vypravíme.

Koupili jsme si pod vánoční stromeček konvici Krups. Chtěli jsme regulovanou teplotu a designově se nám žádná jiná nelíbila.

Celé tři dny nám vařila, pak zasmrděla a konec. Nyní

přišlo vyjádření, že si můžeme vyzvednout peníze... nechápu to, když prodejce má tu samou skladem... Nevadí, dáme jí ještě jednu šanci a hned si ji tam koupíme.

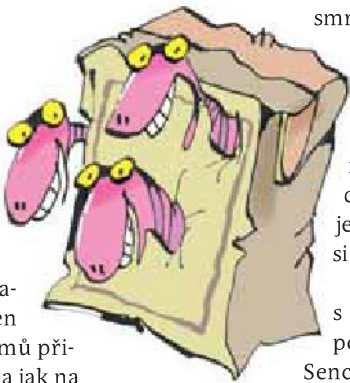
Nejlepší zkušenost s reklamací mám kupodivu s chůvičkami

Sencor. Jelikož zlobil signál, odvezli jsme je do Prahy,

přímo do servisního střediska. Tam milá paní nic nezkoušela, sepsala, co nefunguje, a za tři dny byly chůvičky opravené v poště. Takhle bych si to představovala.

Lucie Skálová je předplatitelkou časopisu dTest, takže už může přemýšlet, co s dalším předplatným, které od nás za nahlédnutí do svých zkušeností získává, udělá. Daruje, nebo si to své prodlouží?

Pamatujte, i pro vaše příběhy je připravena speciální mailová adresa pribeh@dtest.cz

Zásilka od Vodafone

Jakmile jsem uviděla velikost balíku, který měl obsahovat nový telefon zakoupený u Vodafone, vzpomněla jsem si na vaši rubriku. Nejde sice o balení přímo výrobcem (samotný telefon Sony Ericsson je zabalen velmi úsporně), jak vyžadují podmínky rubriky „Kupujete vzduch?“, přesto mě zaujalo balení zasílaného zboží firmou, která se hlásí ke Společenské odpovědnosti a ohleduplnosti k životnímu prostředí.

Sárka Poláčková

Ptáte se...

Jaká je lhůta pro určení zboží zakoupeného v kamenném obchodě?

V případě nákupu zboží v kamenném obchodě zákon možnost odstoupení od smlouvy a vrácení zboží bez udání důvodu neposkytuje. Tato možnost je dána pro nákup např. přes internet nebo mimo prostory obvyklé k podnikání (14denní lhůta).

Jaká má spotřebitel práva při opětovné reklamaci a při výskytu většího množství vad?

Při opětovném výskytu vady po opravě nebo při výskytu většího počtu vad má kupující právo na výměnu věci nebo na odstoupení od smlouvy a vrácení peněz. Možnost volby má kupující, ne prodejce! O opětovné vyskytnutí vady jde tehdy, jestliže se na výrobku vyskytne stejná vada, která byla už nejméně dvakrát odstraňována. Větším počtem vad věc trpí, má-li v době uplatnění reklamace současně alespoň tři odstranitelné vady, nebo se na věci postupně vyskytnou alespoň 4 různé vady.

Tisková oprava

V dubnovém vydání byla nedopatřením chybně označena benzínová sekačka značky Al-ko jako model Aluline 530 BRV. Správně se jedná o model Al-ko Powerline 5300 BRV. V textu k robotickým sekačkám došlo k záměně modelu Lizard a Ambrogio, bezpečnostní riziko se vztahuje k modelu Ambrogio tak, jak je správně uvedeno v tabulce a v komentáři.

Za uvedené chyby se redakce časopisu dTest omlouvá.

Co je uvnitř?

Pobavil mě příspěvek čtenáře na téma poloplných obalů (dTest 2/2011). Že v obalu dost obsahu zbude, je běžné. Stejně tak mě již nezaráží kupování vzduchu. Co se týče potravin, téměř vše, co koupím, je plné vzduchu, to bych měla opravdu bohatou fotogalerii. Zmínění poloplných výrobků tedy není špatný nápad a vzpomněla jsem si, že k poloplným bych taky měla čím přispět ze své

fotografické sbírky. Podívejte se, jak jsem naletěla...

„Selské rybí prstýnky s cibulí“ by se správně podle objemových procent měly nazývat „Cibule za 48 Kč se selskými rybími prstýnkami“, i když – sedláci sledě asi běžně nechovají. U „Párků s telecím masem“ jsme až před opékáním zjistili, že v názvu vyzdviženého telecího masa obsahují pouze 3 %, dále hromadu konzervantů a 50 % masa.

Když mě někdo šidí, jsem zlá. Ale už také vím, že musím etikety číst, číst a číst velice důkladně a na ryby že se musí koukat ze všech stran.

M. L.

Z nabídky časopisu dTest. Podrobný obsah starších vydání naleznete na www.dtest.cz

Auto + doprava

GPS navigace	7/10; 2/11
Letní pneumatiky	3/09; 3/10; 3/11
Zimní pneumatiky	10/10

Děti

Autosedačky	11/09; 6/10
Dětská jízdní kola	3/11
Dětská odražedla a odražečky	7/10
Dětské hračky	5/08
Dětské melaminové nádobí	3, 4/08
Dětské nočníky	9/08
Dětské postýlky	12/09
Dětské sportovní kočárky	4/09
Dětské vysoké židle	9/07
Opalovací přípravky pro děti	6/10

Domov + zahrada

Domácí pekárny	1/09
Chladničky	9/09
Kávovary	11/09; 12/10
Kombinované mikrovlnné trouby	9/10
Úsporné zdroje světla	6/09; 2/11
Kuchyňské kráječe	2/09
Kuchyňské roboty	10/10
Myčky nádobí	3/09; 3/10
Napařovače žehličky a parní stanice	4/11
Odstraňovače skvrn	3/09
Prací prostředky	5/09
Pračky s předním plněním	1/10
Pračky s vrchním plněním	8/09
Přilepovací vrtačky	2/10
Sekačky benzinové a robotické	4/11
Sekačky elektrické a aku	7/09
Schůdky do domácnosti	4/09
Sklokeramické varné desky	10/09
Sušičky prádla	8/09
Šicí stroje	2/11
Tablety do myček nádobí	3/08
Vysavače	6/09; 5/10
Zahradní nůžky	9/10

Obraz + zvuk

Baterie a nabíječky	12/10; 1/11
---------------------------	-------------

Čtečky elektronických knih	1/11
Digitalizace zvukových nosičů	8/10
Digitální fotoaparáty	11/10; 4/11
Digitální fotořadačky	1/10
Digitální videokamery	5/10; 9/10
Domácí kino	4/10; 11/10
DVD přehrávače	2/10
DVD rekordéry	11/09
3D televizory	10/10
Externí pevné disky	9/10
Hi-fi soupravy mini a mikro	8/10
LCD televizory	5/10
Monitory	1/11
MP3 přehrávače	2/11
Multimediální přehrávače	2/11
Ochrana počítače	3/11
Sluchátka	8/09
Smartphony	10/10
Tiskárny	9/09

Telefony + počítače

Mobilní telefony	4/10
Mobilní telefony pro seniory	4/10
Ochrana počítače	3/10

Volný čas + dovolená

Carvingové lyže	11/10
Cyklocomputery	4/10
Chrániče zad	11/10

Lyžařská střediska	1/11
Lyžařské brýle	1/11
Sporttestery	4/11

Zdraví + kosmetika

Barvy na vlasy	8/09
Elektrické holicí strojky	1/10
Elektronické teploměry	11/08
Holicí strojky a holítka	12/10
Krémy na ruce	10/10
Měřiče krevního tlaku	1/11
Noční krémy proti vráskám	5/07
Oční krémy proti vráskám	7/07
Opalovací krémy	6, 7/08
Pánské elektrické holicí strojky	1/08
Šampony pro regeneraci	8/10
Šampony pro zvětšení objemu	1/09
Tělová mléka	11/10
Univerzální pleťové krémy	7/10
Ústní vody	2/10

Jídlo + pití

Balené vody a pitná voda z kohoutku	10/09
Dětská menu ve fastfoodech	10/09
Dětské snídaňové cereálie	11/08
Tresčí játra	2/11
Tuňák v konzervě	3/11

Právo + finance

Běžné účty	2/10
Cestovní pojištění	5/10
Havarijní pojištění	3/10
Hypotéky	4/10
Kreditní karty	10/10
Kupte si levnější plyn	4/11
Penzijní připojištění	7/10
Pojištění odpovědnosti za škodu	8/09
Pojištění nemoci a úrazu	2/11; 3/11
Spotřebitelské úvěry	12/10
Spořicí účty	1/10
Stavební spoření	12/09
Termínované vklady	8/10
Změna bankovního ústavu	6/10
Životní pojištění	1/11

**Nepřicházejte o peníze,
raději se s dTestem**

Předplatné časopisu dTest

ČR: 790 Kč SR: 32,90 EUR

Cena zahrnuje 12 vydání, přístup k výsledkům všech testů od r. 2005 a do on-line poradny na www.dtest.cz zdarma. Předplatné nyní s dárkem »85 vzorů pro řešení spotřebitelských problémů« (původní cena 200 Kč).

Způsob objednání

- elektronicky: vyplněním objednávky na www.dtest.cz
- SMS: 731 789 110 ve formátu dtest jméno příjmení ulice číslo popisné PSČ obec e-mail
- telefonicky: 241 404 922, faxem: 241 406 533
- poštou: vyplněním objednáčského lístku a zasláním na adresu dTest, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10-Vršovice
- jednotlivé testy lze získat přes SMS v max. ceně 79 Kč. Informace u jednotlivých testů na www.dtest.cz.

Pošlete na adresu: **dTest, Moskevská 415/1, 101 00 Praha 10**

OBJEDNACÍ LÍSTEK

Objednávám roční předplatné časopisu dTest v ceně 790 Kč, včetně přístupu na www.dtest.cz zdarma.

Jméno a příjmení:

Ulice:

PSČ, obec:

IČO, DIČ:

e-mail / tel.:

Osobní údaje jsou zpracovávány podle zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů. Všechny poskytnuté informace slouží výhradně pro potřeby evidence předplatitelů časopisu dTest a nebudou bez výslovného souhlasu poskytnuty třetím subjektům. Souhlas s poskytováním osobních údajů je poskytován na dobu neurčitou a lze jej kdykoliv písemně odvolat.

Podpis:

TESTY PRO DOBRÉ NÁKUPY

OBJEKTIVNĚ

Výrobky nakupujeme anonymně v běžné obchodní síti. Testy zadáváme osvědčeným zkušebnám a laboratořím v ČR a v zahraničí. Výrobky jsou testovány podle stejných kritérií a výsledky umožňují objektivní srovnání kvality.

NEZÁVISLE

Náklady spojené s testováním a vydáváním časopisu hradíme z jeho prodeje a veřejných zdrojů. Spolupracujeme s největšími zahraničními spotřebitelskými organizacemi, které jsou zárukou naší důvěryhodnosti.

BEZ REKLAM

Reklama je v rozporu s objektivitou a nezávislostí. dTest je jediným časopisem, který reklamy nepublikuje, aby inzerenti nemohli ovlivňovat výsledky testů.

Nahlédnutí do dTestu 6/2011

Dětské autosedačky

Bezpečnost v centru pozornosti; tak by mohl znít univerzální nadpis pro naše pravidelné testy dětských autosedaček. Letos jsme se ale kromě samotné bezpečnosti při nárazech zaměřili na další rizika – chemickou bezpečnost. Zjišťovali jsme, zda dětské autosedačky neobsahují cizorodé látky jako změkčovadla nebo polycyklické aromatické uhlovodíky.

Videokamery

Malé videokamery se záznamem na paměťové karty jsou stále populárnější a jejich ceny klesají. Stejně jako na fotoaparátech i na levných kamerách zřídka kdy nalezneme hledáček, mají ale různé „vychytávky“, jako je GPS přijímač. Jak je to s jejich kvalitou, prozradíme v červnu.

Změna vyhrazena.

Myčky nádobí

Talíře, skleničky, hrnce, plastové misky, příbory jsou součástí náplně, kterou při našich zkouškách používáme, abychom zjistili, jak dobře myjí myčky nádobí. Test vám poradí, které přístroje si s umytím, usušením a vyleštěním nádobí poradí nejlépe.

Získejte více s předplatným dTestu

- Dvanáct vydání za 948 korun, nebo za 790 korun? Roční předplatné se vyplácí, protože je oproti stánkovému prodeji levnější.
- S předplatným navíc získáváte zdarma přístup na webové stránky www.dtest.cz.
- Řada aktuálních testů na www.dtest.cz zahrnuje i výrobky, které se do časopisu nevešly.
- Na www.dtest.cz budete moci využívat unikátní databázi tisíců testovaných výrobků a interaktivní databáze věnované televizorům a bezpečnosti automobilů.
- Investice do předplatného se může vrátit již při prvním nákupu. Nejdražší výrobky nemusí být nejlepší.
- Naši odborníci pomohou vyřešit vaše spotřebitelské problémy.

**S dTestem netratíte.
S dTestem získáváte.**

www.dtest.cz